Nº. 3. Donderdag 19 Januari 1911. 11de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424*, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Wat mag Indië van Nederland verwachten?

Rede uitgesproken op het XXXIe Nederlandsche Taal- en Letterkundig Congres te Maastricht, 30 Aug. 1910, door C. R. Bakhuizen van den Brink.

III.

Den Inlander, wiens inborst, aard en omstandigheden hem drijven naar andere wegen dan zijne vaderen hebben bewandeld, den Inlander, die streeft naar hoogere ontwikkeling, hem reike men de hand, behoede hem voor struikelen, opene voor hem de poort, die toegang geeft tot hetgeen in ons oog 's menschen geluk op aarde is, maar men dringe hem niet met geweld die poort binnen. En *vooral* men wachte er zich voor om de vooze vruchten van een overrijpe, in nevelen gehulde Europeesche maatschappij over te brengen op een terrein, waar nieuw, jong leven ontluikt onder de verwarmende stralen der Indische zon!

Het is merkwaardig, voor ons Europeanen zelfs beschamend, hoe rustig, hoe gezond-natuurlijk de Inlanders hunne wenschen uiten. De vereeniging der Jong-Javanen, „Boedi Oetomo", stelde als eerste nummer op haar programma de bevordering van het onderwijs vooral in praktische richting. Boedi Oetomo, zoo sprak men zich uit, wil de zegeningen van het westersche weten en kunnen overnemen, doch zonder prijsgeving van de deugden van het Javaansche volkskarakter.

Zeer teekenend als een bewijs, dat de beschaafde Inlander zich door geen overdreven bespiegelingen misleiden laat, komt mij o. m. voor de conclusie van een onlangs verschenen brochure van zes inlandsche artsen of aanstaande artsen over het verloskundig vraagstuk in Nederlandsch Oost-Indië, in welke conclusie zij waardeeren de goede bedoelingen en geleerde betoogen der Europeesche adviseurs, maar, voor het oogenblik, slechts het vertrouwen wenschen uit te spreken „in de toeneming van belangstelling en waardeering der Europeesche geneeskunde in het algemeen bij de inlandsche bevolking, mits zij toegepast worde op dusdanige wijze, dat het volk er de superioriteit van inziet; en overigens alleen heil verwachten" — het zijn hunne woorden — „van een natuurlijke, d. i. geleidelijke ontwikkeling van het verloskundig vraagstuk in Nederlandsch Oost-Indië, met vermijding van dwang van overheidswege".

Waarlijk, men behoeft niet beducht te zijn, dat de Inlander lichtelijk het pad bijster zal worden, doch overgegeven aan een voerman, die het oog strak gericht houdt op de torenspits van de plaats waar hij heen stuurt, en die niet let op wat links of rechts van den weg ligt, noch op de hindernissen op den weg, loopt hij de kans van in de sloot te worden gereden, en zal hij niet zoo gemakkelijk, en zeker niet ongedeerd weder op den weg geholpen zijn, waarvan hij door het slecht beleid des voermans afgeworpen werd.

Dr. Kiewiet de Jonge heeft het zoo juist gezegd in zijn opstel over het Nederlandsche Taalgebied in „*Nederland in den aanvang der twintigste eeuw*",:
„Evenals echter met grooten nadruk er op is gewe-
„zen, dat de Vlamingen niet vijanden zijn van het
„Fransch, en de Afrikanen niet vijanden zijn van
„het Engelsch, maar voor hun taal dezelfde eerlijke
„bedoeling eischen, zoo moet om een dikwijls gerezen
„misverstand opnieuw te verdrijven, met den groot-
„sten nadruk worden gezegd, dat niemand er over
„denkt om den Inlander, zelfs als dat mogelijk was,
„het Nederlandsch op te dringen. De Inlander in het
„algemeen gesproken heeft niet de minste behoefte
„aan onze taal, niet de minste behoefte aan Euro-
„peesche beschaving. Dat kan niet herhaaldelijk ge-
„noeg worden gezegd. Wat men wel kan en mag,
„wat men moet zelfs, dat is diegenen der beschaafde
„Inlanders, die daartoe voor zich en hunne kinderen
„den wensch hebben geopenbaard, de gelegenheid
„openen om door middel van het Nederlandsch
„hunne kennis te verrijken. Nederlandsch Oost-Indië
„is een eenling voor zoover men weet, in de ge-
„schiedenis van alle koloniaal bezit, dat daar name-
„lijk uit de bevolking zelf de steeds aangroeiende
„roep wordt gehoord om deelgenoot te worden van
„de beschaving van het overheerschende volk.

„De natuurlijke ontwikkeling dezer kiem eischt
„omzichtigheid en zorg. Wel kan men bij den enke-
„ling nooit de gevaren voorkomen van onvoldoend
„voorbereide en slecht geleide kennis, maar door
„weloverwogen maatregelen, kan men de langzamer-
„hand ontwaakte begeerte naar weten, trapsgewijs,
„zonder overhaasting voldoen. Geen luchtkasteelen
„van plotselingen ommekeer mogen worden voorge-
„spiegeld ....
„Een vreemde beschaving wordt nooit straffeloos te
„haastig aanvaard; de kennis, die niet goed is ver-
„teerd, baart altoos haar lasten."

Nederland heeft veel aan Indië te danken in het verledene en in het heden, en zal dat blijven hebben ook in de toekomst, wanneer het door verstand en goed beleid het hart van den Inlander tot zich te trekken weet.

Meer dan 10 jaar bestaat hier in Nederland eene vereeniging „Oost en West", die, kortweg, ten doel heeft in Indië en in Nederland te bevorderen wat beider bevolking nauwer tot elkander brengen kan. Hoewel die vereeniging meer bekendheid en belangstelling verkrijgt, is het toch nog weinig bemoedigend, dat bij eene luttele contributie van *f* 2 of *f* 2.50 's jaars haar ledental zich tot een paar duizend bepaalt, waar men op tienduizenden leden zou kunnen bogen, alleen reeds wanneer de meerderheid van hen, die Indië van nabij kennen, en van allen, die hier genieten van de vruchten, in en door Indië verworven, die vereeniging zouden willen steunen. Is het niet verdrietig, dat die vereeniging gedurende meer dan 10 jaar werkzaam en van de zijde harer werkende leden geheel belangeloos, zoo weinig financieelen steun ondervindt, dat haar orgaan, Het Koloniaal Weekblad, het eenige weekblad in Nederland, dat, vrij van politieke bedoelingen en zonder persoonlijk winstbejag, uitsluitend gewijd is aan de belangen van Indië en den Inlander, met moeite zich staande houden kan. Ontmoedigend is het, dat zoo velen, die het schoone en goede van Indië hebben ondervonden, zich om dat land en zijne bewoners weinig meer bekommeren, liever het overige van hun leven slijten door dagelijks met aandacht de effectenkoersen te volgen, of wel zich de schellenkap van een politieken partij-club op het hoofd doen drukken om mede langs de wegen uit te toeteren de onbekende of duistere verdiensten van een partijman!

Wat vooral treft, als men jong naar Indië is vertrokken en op rijperen leeftijd naar het vaderland terugkeert, is de invloed van geboorte, kapitaal en politieke kleur, waardoor edeler, onbaatzuchtige gevoelens worden gesmoord. Gij, die nooit buiten Europa zijt geweest, die gewoon zijt, elken ochtend het politiek recept van den dag aan uw ontbijttafel gereed te vinden, gij kunt u gewis de zaligheid niet voorstellen, dat heerlijke, dat rustige, dat weldadige gevoel niet begrijpen van te leven in een omgeving, waar geen politieke partijhaat bestaat, waar men zich niet inlaat met iemands geloofsbelijdenis, geen godsdienstige geschillen tweedracht brengen in familie- of vriendenkring, waar een ieder bij ijver en plichtsbetrachting kan geraken tot een graad van welvaart, waar men slechts kent liefde en eerbied voor Nederland, dankbaarheid aan Indië en... arbeidzaamheid.

Wie het goed meent met Indië, dien kan het niet anders dan bedroeven, dat in die streken, tot voor kort vrij van politieke en godsdienstige strijdleuzen, waar zooveel goeds en groots te doen overig blijft, waar men wacht op de bekwame hand van den hovenier, om het weelderige woud te vormen tot een lusttuin, den roem van Oosterling en Westerling, dat men in dat gezegend land politieke en godsdienstige strijdvragen wil overplanten, dat men er zelfs eene politieke kiesvereeniging naar Hollandschen trant heeft willen oprichten! Gaat men dien weg uit, maakt men den Inlander eigen met hetgeen in Europa de naastenliefde doodt, de zelfzucht ten troon verheft, dan gaat Indië voor ons verloren.

Neen, men legge zijn oor te luisteren naar de stem, die door onzen omgang, door ons voorbeeld, door het onderwijs en de leeringen in Europa is opgewekt, de stem, die vraagt naar gelijkwaardigheid, men vange op het geruisch van een nieuw jong leven, dat in het Oosten ontwaakt, en dat met liefde geleid, een zegen kan worden, ook voor Europa. Het zou immers niet voor de eerste maal in de geschiedenis zijn, dat de herleving, de wedergeboorte van Europa uit het Oosten kwam?

Wat wij hebben te doen, is het zoeken naar een gemeenschappelijk belang, dat allen vereenigt, dat is niet een eenheid van geloofsbelijdenis, niet een een-

heid in bestuursvormen, niet een eenheid van kleur of geboorte, — de kleur is maar vel-diep, zei immers Constantijn Huygens? — maar het is menschenliefde, het is het opvoeren tot een maatschappelijke vrijheid, het is het effenen van de baan, het scheppen of vormen van de omstandigheden tot ieders persoonlijk geluk, dat leidt tot algemeen geluk. Of het bereikbaar is, ik weet het niet, maar het streven is leven. Men huivere niet voor de gevolgen zijner goede daden, als men zal gaan opzien tegen hen, op wie wij gewoon waren neêr te zien!

„De Europeesche ambtenaren," zegt prof. Snouck Hurgronje, die uitnemende kenner van den Inlander, „hebben het als een ideaal te beschouwen, zich zelven geleidelijk voor een goed deel overbodig te maken. Dit klinkt wellicht vreemd, maar inderdaad is het een verheven ideaal, en dat vreemde heeft het met de taak van ouders jegens hunne kinderen gemeen."

Kome dan de tijd, dat allen, die onder de vlag van Nederland staan, worden beschouwd als één volk! Wat Indië van Nederland mag verwachten: **het is een ruime plaats in het hart van Nederland!**

De ware grondslagen van de Inlandsche Kunstnijverheid.

De door den heer Ch. Meyll c.i. op den 6en Januari j.l. te 's-Gravenhage voor de Indische Vereeniging gehouden voordracht over „de ware grondslagen van Inl. kunstnijverheid", was in het bijzonder opgesteld met de bedoeling, den leden dier Vereeniging aan te sporen, om door meerdere zelfbezinning ten aanzien van de merkwaardige voortbrengselen van Indische sierkunst krachtig bij te dragen tot de eenige en afdoende wijze harer wezenlijke „herleving" en „bezieling". (In ware aesthetische vrijheid past 't dan niet langer te spreken van „opheffing", wijl verjongende krachten ten slotte niet van buiten, maar steeds van binnen uit hebben te groeien).

In hoeverre nu eene dergelijke „bezieling" te rechtvaardigen is, ja zelfs onvermijdelijk moet heeten, en hoe haar te verkrijgen, meende spreker 't best te kunnen uiteenzetten door meer nauwgezette en wijsgeerige analyse van de thans ook voor Nederlandsch-Indië officieël ingevoerde term: „Kunstnijverheid".

Aan de hand van bekende uitspraken op dit gebied, die echter geen van alle afdoende bleken, kwam spreker tot eene conclusie aangaande dit complexe begrip, waaruit moest blijken, dat de wezenlijke bloeiende en karaktervolle inlandsche (d. i. inheemsche) kunstnijverheid aan hare voortbrengende samenleving hoogere eischen stelt van algemeen menschelijken aard. Dat zij dus nieteenzijdig afhankelijk kan worden gesteld:

a. van den meer of min nauwen samenhang tusschen de „kunst" en de „nijverheid", wier onbepaalde aaneenrijging of vaneensplijting een onwijsgeerige daad had te heeten. Geboren uit de onvermijdelijken drang, den mensch eigen, om zich ten aanzien van de dingen verstandelijke helderheid te verschaffen, uit het immanenten streven dus naar wijsgeerig besef, zou evenwel eene zoodanige onderscheidingswijze door hare onzekere beschrijvingen noodzakelijk in de praktijk tot verregaande inconsequenties moeten voeren ten aanzien van die goede zijden, welke men aanvankelijk meende te moeten bereiken.

b. noch van de mate, waarop de moderne „machine" haar rol te vervullen krijgt.

c. evenmin door een dogmatisch geloof in de noodzakelijkheid eener poging van „schoonheid" met „industrie".

d. zeer zeker niet van het aandeel, dat grootkapitaal en buitenlandsche navraag als hoofdfactoren heeten te moeten hebben.

In hare hoedanigheid van bijzondere voortbrengingswijze eener menschelijke samenleving deelt elke inlandsche (dus ook de Inlandsche-) Kunstnijverheid onvermijdelijk de evolutioneerende elementen van die maatschappij. Conform 's menschen innerlijke natuur zal zij 't dus nergens tot zoodanig starre volmaaktheid vermogen te brengen, waar ten eenen of anderen tijd sterk aan vastgehouden zou moeten worden. Zij blijft steeds voor evolutie vatbaar. Zooals het maatschappelijk niveau van menschlijke samenleving door hare individueele eenheden wordt bepaald, zoo heeft dus ook elke z.g.n. „gezonde" Inlandsche Kunstnijverheid zich te ontwikkelen uit de diepste grondslagen van 's menschen Wezen.

Langs eene lijn van Arisch gekleurde, hoewel mordern geformuleerde gedachte-ontwikkeling — op de grondslagen tevens van eene levensbeschouwing, die ook thans nog op Java bestaat, zij het ook slechts in de meer besloten kringen van het weinig toegankelijke, hoogere Javaansche geestesleven, werd nagegaan, wat wij nu onder de ware grondslagen van menschelijke samenleving hebben te verstaan en wat dus ook de ware grondslagen van hare Kunstnijverheid zal blijken te zijn.

Ten gerieve van de hoorders was het gesproken samengevat in een achttal, keurig gedrukte, „stellingen", waarvan wij hier slechts de laatste twee zullen overnemen en waarmee dan het doel van de heele voordracht o.i. genoegzaam is aangeduid:

„Bij eene bestendiging van de tegenwoordige „Inlandsche maatschappij is zij (d. i. de Inlandsche Kunstnijverheid van Nederlandsch-O.-Indië, „in het bijzonder die op Java) echter nooit in „staat blijvend uit haar verval te herleven.

„In hare relaties met het buitenland heeft zij „oogenblikkelijk meer gevaren te duchten, dan „bezieling te verwachten."

8e. „Ondanks de beste organisaties en de „meest nauwgezette plichtsbetrachtingen van de „Europeesche Overheid in Nederlandsch-Indië, ten „aanzien van de bestaande Inlandsche Kunstnij- „verheid, zal deze laatste toch te gronde moeten „gaan bij voortdurende gebreke van genoegzame „belangstelling harer eigen landgenooten."

Naar wij vernemen, zal spreker, op verzoek, nog nader op dit onderwerp terugkomen, zoodat wij voorloopig met bovenstaande samenvatting meenen te kunnen volstaan.

Uit de O.-I. Mail.

De Locomotief van 9 en 10 Dec. j.l. wijdt een hoofdartikel aan **De opleiding van Indische Jongens**, waarin o. m. gezegd wordt:

„Heel de organisatie van het Indisch onderwijs zal gericht moeten zijn op de vorming van ambtenaren en krachten voor handel, landbouw en nijverheid in de kolonie.

Buiten de regeering — en misschien óók bij haar — is dan ook de vrij algemeene overtuiging, dat het ambtenaarscorps veel meer dan tot nu toe het geval kon zijn, in Indië zelf moet worden gevormd uit de blijvers onder de Europeanen en uit de Inlanders. Er moet een Indisch Hooger Onderwijs gevormd worden, op speciaal Indische behoeften berekend.

De vraag, de strijdvraag is nu: hoe zal dit Hooger Onderwijs moeten zijn ingericht?

Er zijn onoverkomelijke bezwaren tegen de outilleering van 'n Ind. Univ., welke algemeen erkend en nog niet weerlegd werden. Prof. Snouck Hurgronje heeft ze in een vraaggesprek met den heer E. F. E. Douwes Dekker (in het Bat. Nbl.) zoo overtuigend voorgehouden.

En al zou de universiteit financieel en intellectueel te stichten zijn, dan nòg blijft het een vraag, of ons Indië reeds behoefte heeft aan, geschikt is voor een cultureel centrum, of de strijd hiervoor thans niet te groote aandacht en toewijding ontneemt aan dringender zorgen voor dezelfde categorieën, welke men in een rok wil steken, terwijl het hemd nog ontbreekt.

Van Indisch hooger onderwijs zijn wij warm voorstander, van een universiteit niet. Het eene kan geleid en gevormd worden van uit het bestaande, uit den tegenwoordigen ontwikkelingsstand. Een universiteit is de veronderstelling van wat er nog niet is: ontwikkelde aanleg, sterke wetenschappelijke behoefte. Zij zou zijn een groote hoed over een kinderhoofd.

Maar dat is niet ons laatste woord," besluit het blad.

Uit Krawang werd aan het Soer. H.bld. geschreven, dat sedert de groote rampokpartij van einde Nov. jl., nu kleine diefstallen aan de orde van den dag zijn. — Men schrijft de heerschende onveiligheid toe aan het dobbelspel, dat op groote schaal in de Toapekkong plaats heeft. Daar worden,

GEBROEDERS DOMHOFF.
HOFKLEEDERMAKERS V. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.
Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092
Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en
:-: Automobiel-Kleeding. — Pelterijen. :-:
Dames Wandel-, Rij- en Automobielkleeding.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen „MOOI NEDERLAND",
gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,
exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal" (Sterrenberg en Keteldal). Gemeente UBBERGEN.
Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen—Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. *Ontworpen Electrische Bergtram door het geheele terrein.*
Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te **Berg en Dal** (bij Nijmegen).

Hotel-Pension INSULINDE.
Pension- en Hotel-verblijf,
Bankaplein 2, Tel. Int. 1486,
DEN HAAG - (HOLLAND).

NEDERLANDSCH-INDISCH
ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.
CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.
VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.
SPECIAAL INGERICHT VOOR:
Indische ingrediënten en Conserven voor de rijsttafel.
DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

Verschenen de DERDE DRUK van:
De Africhting van den Politiehond, den Ambulance- en Oorlogshond.
EENE BEKNOPTE HANDLEIDING
DOOR
M. KESSLER.
Bekroond met den **Eersten Prijs** op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „CYNOPHILIA", gehouden van 22—24 April 1910 te AMSTERDAM.
1e Druk December 1908
Prijs geb. f1.25 2e Druk Februari 1909 **Prijs geb. f1.25**
3e Druk April 1910
UITGAVE DER N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO" DEN HAAG :: TEL. INTERC. 4424.

Gereserveerd voor: A. DRIESSEN's CACAO- en CHOCOLADE-FABRIEKEN.

met toestemming van het bestuur, de jaarlijksche feesten gevierd, maar dit jaar heeft een Bataviasche Chinees daar de gelegenheid geopend om tjap-dji-ki te spelen. Hij betaalt daarvoor *f* 120 daags aan pacht en men rekent dat een gelijke som aan „smeer" voor de Chineesche en Inlandsche politie betaald moet worden.

Honderden Inlanders nemen aan dat spel deel en is de laatste duit verdobbeld en de laatste kain bij oome Jan gebracht, dan moet door roof en diefstal in het ontbrekende voorzien worden.

Gardoe's of wachters. Het bestuur overweegt, naar De Javabode vernam, of de mogelijkheid om de gardoe's af te schaffen en te vervangen door betaalde wakers.

De heerendienstplichtigen in de kampongs kunnen, gelijk men weet, hun dienstplicht afkoopen door een zeker bedrag bij den wijkmeester te storten. Het bestuur doet thans nagaan of het bedrag, aan zulke gelden binnenkomend, niet voldoende zou zijn om tot afschaffing der tegenwoordige prae-historische gardoe's en het aanstellen van vaste wakers of oppassers over te gaan.

Meer geld dan op het oogenblik wordt betaald, zou niet worden geëischt; ook de kleine man, die thans geen remplaçant kan betalen en zelf dienst doet, zou ter wille der in te voeren verbetering niet worden belast. Hij zou voortaan kalmpjes thuis kunnen blijven en toezien hoe men voor hem waakt — terwijl hij zijn portemonnaie (bij wijze van spreken!) daarvoor niet behoeft te openen.

De gardoe-posten zouden komen te vervallen en de wakers, waarvoor men flinke jonge kerels zou kiezen, in opdracht krijgen de kampongs rond te wandelen.

Het driedubbel voordeel zou hierdoor worden verkregen, dat de kampong-bevolking van een persoonlijken dienst zou worden ontlast; voor den politiedienst eenigszins uitgezochte personen zouden kunnen worden genomen, waar men zich thans vaak met de half-onwillig gegeven diensten van oude en minder geschikte personen moet behelpen; terwijl ten slotte het stelsel van een steeds in beweging zijnde politie uit een veiligheidsoogpunt veel vóór heeft bij een stelsel van enkele vast bezette punten.

De geïnde gelden, waaruit de wachters zouden moeten worden betaald, zouden onder administratie van de wijkmeesters blijven, gelijk tot nog toe het geval is.

Intusschen is het nog volstrekt niet zeker of er iets van de zaak komen zal, en zoo ja, wanneer de invoering zal plaats hebben. Het denkbeeld vormt nog een onderwerp van overleg tusschen de verschillende betrokken autoriteiten.

Een kind te bekomen. Te Meester-Cornelis woont de Chineesche broodbakker Thio Tjoe Liang, wiens vrouw een paar weken geleden van een welgeschapen meisje bevallen is. Een inlandsche vrouw, die de kraamvrouw als „doekoen" assisteerde, had zich tegenover een buurvrouw uitgelaten, dat het kind de oorzaak zou zijn van den dood der ouders, welke profetie den vader ter oore gekomen is. Het ongelukkige wicht is nu voor een ieder te krijgen. De Chineezen in de buurt, echte Singkè's, zien daarin niets onmenschelijks. Gelijk men weet, is de vaderlijke macht in China onbeperkt. Een vader kan zijn kinderen afstaan aan wie hij wil. Alleen ten aanzien van zijn zoons is hij hierin door het gewoonterecht eenigszins aan banden gelegd, aangezien dit eischt, dat hij er minstens één zal overhouden om de vereering der voorouders te blijven waarnemen. Onder den invloed van onze zeden en begrippen, beginnen de hier geboren Chineezen er anders over te denken en zoo hebben deze dan ook den onbarmhartigen vader het onmenschelijke van zijn gedrag onbeschroomd onder het oog gebracht, zoo lezen wij in De Javabode.

Hulp gevraagd. De kolonie voor noodlijdende Inlanders te Pangoengsèn (Tajoe bij Pati, afd. Japara) verkeert in geldelijke moeilijkheden. Het blijkt, dat de tegenwoordige beheerder, de heer George Wood, op ultimo November jl. *f* 19.71½ meer heeft moeten uitgeven dan hij in kas had.

Behalve de vaste lieden, die in de kolonie verpleegd worden, komen er vele om hulp vragen, maar de middelen om hulp te verleenen ontbreken. Daarom vraagt de beheerder hulp bij het publiek om hem financieel te steunen, teneinde zijn nuttig werk te kunnen voortzetten.

Zij, die iets voor dit doel willen afzonderen, gelieven hun bijdragen te zenden aan den heer G. Wood, kolonie voor noodlijdende Inlanders te Pangoengsèn (Tajoe bij Pati, afd. Japara).

WEST-INDIË.

SURINAME.

In De Surinamer van 15 Dec. j.l. schrijft de heer Fred. Oudschans Dentz (aan de hand van W. R. Buttenshaw van Barbados in Agricultural News Vol. III no. 69, 3 December 1904) over versieringszaden en huisvlijt in Suriname.

„Het gebruik van versieringszaden voor de vervaardiging van artikelen van huishoudelijken aard, zoowel als voor persoonlijken opschik, is — aldus de heer Oudschans Dentz — in vele landen in zwang, maar in weinige is de toepassing van natuurlijke boschzaden tot zulk eene industrie ontwikkeld als in Maragon (Bombay). Maar niet alleen in Britsch-Indië, ook in West-Indië zijn versieringszaden overbekend, vooral op de W.-Indische eilanden, waar in de curiositeitenwinkels artikelen te koop zijn als armbanden, halssnoeren, rozenkransen, broches, enz., enz., van versieringszaden vervaardigd.

Ook in Suriname is een tamelijk groot getal van die voor dat doel geschikte zaden te vinden.

Niet alleen de Inlandsche bevolking maakt een ruim gebruik van uit zaden vervaardigde voorwerpen van opschik, ook het overige deel der bevolking koopt voor eigen gebruik, of om naar het vaderland te zenden, gaarne broches, armbanden, hoedenpennen, servetringen, enz., waarin de zaden of pitten een rol spelen, of die er geheel uit vervaardigd zijn.

Het is niet moeilijk aan die zaden te komen. Op tal van heesters, boomen en planten, zelfs in de stad worden de harde, helder gekleurde zaden aangetroffen, wier fraaiheid en duurzaamheid uitstekend geschikt zijn om tal van voorwerpen te vervaardigen hier in zwang."

„Het ware te wenschen — zoo eindigt de heer Oudschans Dentz zijn artikel — dat het gebruik van versieringszaden zich tot een klein-industrie mocht ontwikkelen en er een grooteren afzet van voorwerpen, uit zaden vervaardigd, naar het moederland plaats hebben. Om velerlei redenen is ze belangwekkend. Zij is namelijk gebaseerd op het gebruik van materialen, die vroeger en thans nog weinig waarde hadden of hebben. In Britsch-Indië vinden voorwerpen van versieringszaden vervaardigd gereeden aftrek en ze worden behoorlijk betaald."

Vele der bedoelde voorwerpen zijn in Boeatan te zien en te verkrijgen. Op de onlangs te Scheveningen gehouden Nationale Huisvl.-Tentoonstelling trokken ze zeer de aandacht.

***

Voor de zooveelste maal bevatten de Surinaamsche bladen het bericht, dat er personen verdwaald zijn in de bosschen in de omgeving van Paramaribo. Er worden dan patrouilles gezonden, aan welke het gewoonlijk gelukt de verdwaalden op te sporen.

Zou het geen tijd worden, dat de politie eenige goed afgerichte politiehonden laat komen, indien er althans geen honden zijn, die voor dezen dienst kunnen worden afgericht?

***

Door het uitblijven van een draadbericht omtrent de aankomst in Suriname van de „Prins Willem V" hebben velen in den lande eenige angstige dagen doorgebracht.

Het defect worden van den telegraafkabel is een verschijnsel, dat zich telkens en telkens herhaalt. Het is daarom te wenschen, dat de regeering er toe zal overgaan te Paramaribo een station voor draadlooze telegrafie te vestigen. Vermoedelijk zullen de uitgaven daarvoor minder zijn dan het subsidie aan de Fransche kabelmaatschappij. Een gunstiger tijdstip om in deze zaak, die bij de regeering in studie is, eene beslissing te nemen, is wel niet denkbaar, nu het contract met genoemde maatschappij eindigt.

Georgetown, de hoofdstad van Britsch Guiana, bezit reeds zoodanig station, evenals Curaçao.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Omloop van valsche munt in Nederlandsch-Indië. — In het Nederlandsch-Indisch Staatsbestel bestaan — dit is voldoende bekend — vele zwakke punten, die aan het groote publiek vele onaangename moeilijkheden veroorzaken. Daartoe behoort zeker ook de omloop van de in Ned.-Indië aanwezige valsche munt, eene zaak, waarmede een ieder dagelijks te maken heeft en die de groote menigte ontzettend prikkelt. Men is verplicht het geld, dat op de Postkantoren, op de bureaux der Algemeene Ontvangers

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.
TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.
door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b. boven maison Krul.

Exploitatie-Maatschappij
PARKEN „GROOT-HAESEBROEK" en „OUD-WASSENAAR".
Kantoor: Willem de Zwijgerlaan 3. Tel. Schev. 621.
Bijkantoor: Electrische Centrale, Ingang Oud-Wassenaar, Achterweg, Tel. 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,
Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,
Wie rust verlangt na zijn werk . . . . . .
Die bouwt op „OUD-WASSENAAR" of „GROOT-HAESEBROEK".
Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.
Als proef kan in het uitstekend ingerichte en verwarmde HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR", dat de geheele winter openblijft tegen billijk tarief pension worden genomen.
Geregelde AUTOMOBIELDIENST met Den Haag.
Inlichtingen ten Kantore der Maatschappij op Oud-Wassenaar of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS, Waldeck-Pyrmontkade 133, Den Haag, Telefoon Haag 2608.

Opgericht 1840.
Tel. 3689.
Pianohandel.
Hofleveranc.
Hoofdvertegenwoordiger:
Kastner Auto-Piano's.
Schiedmayer. Ritmüller. Rachals. Dörner.
ELECTR. PIANO's „VIRTUOS".
ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.
Verhuren van Pianino's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

Heineken's Glazenwasscherij
STOOM JALOEZIEËN- en ROLLUIKENFABRIEK.
Fabriek v. Geschilderde GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins.
„Klenus" Stofzuig-machine.
HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS.
'S-GRAVENHAGE.
KETTINGSTRAAT No. 6.
TELEFOON 2478.

of aan de loketten der Staatsspoorwegen enz. wordt uitbetaald, in ontvangst te nemen, hoewel men lang niet altijd zeker er van is, dat dit geld werkelijk een wettig betaalmiddel is.

Dit wekt wantrouwen op. En waar men zelfs van officiëele kantoren niet zeker kan zijn, hoeveel te meer zal dat wantrouwen dan niet heerschen tegenover particuliere instellingen en bijzondere personen.

Het publiek denkt er niet aan om personen, die met de uitbetaling van gelden zijn belast, te verdenken van kwade trouw, omdat het weet, dat men alleen het valsche geld tracht te loozen uit vrees voor eigen schade. De uitbetalers ontvangen dat valsche geld immers eveneens van anderen en wanneer dat niet gangbaar blijkt te zijn, terwijl het bedrag van de aanwezige zilveren munt toch moet overeenstemmen met dat van de boeken, dan zouden de kassiers het ontbrekende uit eigen middelen hebben bij te passen, hetgeen zij, ook met het oog op hunne betrekkelijke geringe bezoldigingen natuurlijk willen voorkomen.

Intusschen bestaat het feit, dat het valsche geld het publiek in de handen wordt gespeeld en dat het dit laat rouleeren.

Wie moet men nu voor dien gebrekkigen toestand aansprakelijk stellen, vraagt de schrijver der Zaterdagsche Praatjes in de **Bintang Soerabaija** van 8 October 1910, no. 228?

De politie wellicht? Het is mogelijk, maar waar deze weinig talrijk is, en gebrekkig werkt, mag men haar ten deze zeker niet geheel verantwoordelijk stellen voor den gang van zaken. Zij is niet in staat de geheime actie der valsche munters te volgen; die zich heel wat sterker gevoelen en veel slimmer zijn dan de geheele zwakke politie tesamen.

Wel is waar wordt een enkele maal door onhandigheid van een lid van het slechte gilde deze in hechtenis genomen, maar de meesten weten zich ver van de politie te houden. En een geheime politie, zooals in de Westersche maatschappijen wordt aangetroffen, is in Ned.-Indië nog een onbekende zaak.

De valsche munters in Ned.-Indië hebben dan ook over het algemeen de handen vrij. In hunne werkplaatsen gaat het nog al druk toe en men maakt daarbij goede zaken, al is dit ook ten nadeele van het groote publiek. Onlangs kon men nieuwe valsche geldstukken zien, die zóó fraai en bedriegelijk waren nagemaakt, dat men alleen met een vergrootglas het verschil met het wettige betaalmiddel kon ontdekken. Het gewicht was normaal, evenals de klank en de glans.

Van de tienmalen, dat zulk een muntstuk wordt uitgegeven, en vooral des avonds, zal dit 8 maal gelukken en daaraan zal de politie weinig kunnen doen. Deze doet het best „politie te blijven, zooals zij nu eenmaal is, in afwachting dat zij georganiseerd wordt, zooals zij zijn moet, meent de schrijver. Even geduldig zij ook het publiek, dat de schade zal moeten dragen, om dan gezamenlijk op te gaan en de valsche munt, in den vorm van belastinggelden, te storten in 's lands kas.

Zooals gezegd is, mag men den toestand niet geheel en al wijten aan de Indische politie. Ook de Nederlandsche Munt heeft, tot op zekere hoogte, volgens schrijver, aan het bestaande euvel schuld. In den laatsten tijd toch is veel pasmunt naar Indië gezonden. Het is bekend, dat de standpenningen een randschrift hebben dat moeielijk op onberispelijke wijze is na te maken en waardoor althans eenige gelegenheid wordt aangeboden om het namaaksel van het wettige betaalmiddel te onderscheiden. Doch met de pasmunt staat het anders. Deze heeft geen randschrift, maar een gekartelden rand, die met zekere soort van vijlen zeer gemakkelijk na te maken is. Wil men derhalve het werk niet al te gemakkelijk maken aan de valsche munters, dan zou het — althans als zulks mogelijk is — wel aanbeveling verdienen om ook de pasmunt van randschrift te voorzien, waarvan de namaking een vaardiger hand vereischt.

Naar men verneemt, zal weldra een nieuwe factuur pasmunt in Ned.-Indië worden aangevoerd, welke voorzien zal zijn van een beeltenis, die dáár nog niet bekend is. Het laat zich dus aanzien, dat voor de valsche munters in Ned.-Indië wederom een tijd van voorspoed zal aanbreken. Volgens de meening van den Directeur van financiën toch zou die pasmunt gemakkelijk zijn te maken. Aanvulling van den voorraad valsche munt, vergezeld van wantrouwen bij het volk in het wettig betaalmiddel, is het wonder, vraagt de schrijver, dat men moet?

Het verbod der politie te Soerabaija van verkoop door inlanders, na 11 uur 's avonds. Wie of het voorstel der politie te Soerabaja, waarvan hier sprake is, aan de hand heeft gedaan, is natuurlijk niet bekend, zegt dezelfde schrijver in hetzelfde blad, maar zeker is het feit, dat dit nieuwe verbod, hetwelk moet dienen tot vergemakkelijking van de politietaak, nu juist niet getuigt van een rekening houden met de belangen van den kleinhandel ter plaats, die het toch al zoo moeielijk heeft. Dientengevolge is die kleinhandel zeer ontstemd. Hij laat dit niet blijken op de wijze, zooals het volk in de Westersche maatschappijen zou doen, maar niettemin bestaat die ontevredenheid.

De politie te Soerabaja vergist zich, wanneer zij meent, dat de onveiligheid ter hoofdplaats haar oorzaak vindt in het bestaan der nachtelijke warongs, hetzij op den openbaren weg, hetzij in eigen woning. Ook is de maatregel in kwestie onbillijk, waar Europeesche eethuizen als van Grimm, Hellendoorn, de Bierhal, enz., wel tot na elf uur geopend mogen blijven. Voor hen, die warongs in eigen woning hebben, wordt het huisrecht aangetast.

Is het nu nog niet duidelijk aan de Soerabajasche politie, dat de gedachte maatregel het aantal diefstallen met geen enkele zal verminderen? zoo vraagt de schrijver.

Is het niet beter dat de politie slecht of verdacht volk oppakt, dan de rustige kleinhandelaren te bemoeilijken?

Wenscht de politie, dat na elf uur 's avonds, op den openbaren weg geen eethuizen worden gehouden dan heeft men dat bevel te eerbiedigen, doch dan passe men den bestuursmaatregel zóódanig toe, dat de Inlandsche warongs in eigen woning op denzelfden voet worden behandeld als de Europeesche restaurants, enz.

Alleen daardoor zal men de volksstemming bevredigen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De politieke partijen in Groot-China. — Wanneer het parlement, dat door een deel van het Chineesche volk wordt verlangd, geopend zal zijn, in hoeveel partijen zal dan het Chineesche volk wel worden verdeeld, zoo vraagt een schrijver in de **Bintang Soerabaija** van 10 October 1910, no. 229.

En zullen dan, bij de behandeling van de verschillende aangelegenheden in dat parlement dezelfde partijen ontstaan, die men in andere constitutioneele landen waarneemt?

Het zal een ieder, die de gebeurtenissen van de laatste jaren heeft gevolgd, duidelijk zijn, dat in een land als China, dat bezig is uit een meer dan duizend-jarige slaap te ontwaken, het grootste gedeelte van het volk wel behoudend zal willen blijven en met kracht de bestaande instellingen, zeden en gewoonten zal willen handhaven. Men is daaraan gehecht. Een ander gedeelte van het volk zal zijn het element, dat in Westersche maatschappijen zijn opvoeding heeft genoten, en, in overeenstemming met de daar bestaande instellingen, Gr.-China zal willen hervormen.

Tusschen deze behoudende en vooruitstrevende partijen zullen er ook nog tal van personen zijn die zich dan eens bij deze dan weer bij gene partij zullen aansluiten, terwijl er ook zullen zijn, die zich stelselmatig zullen vasthouden aan de instellingen, die in Westersche maatschappen proefhoudend zullen zijn gebleken en daarom moeten worden ingevoerd.

Waren de toestanden in China nu regelmatig, dan zou zulk een verdeeling van het volk in partijgroepen wel gemakkelijk zijn, maar in werkelijkheid is dit niet het geval en wordt er een staat van zaken aangetroffen, die allesbehalve gemakkelijk door anderen kan worden begrepen.

In China toch bestaan tal van naast elkander wonende en toch gescheiden stammen.

Er zijn achttien provinciën, die, zou men kunnen zeggen, elk een eigen en afzonderlijken staat vormen, met eigen taal, zeden en gewoonten, enz. Iedere provincie is als het ware op zichzelf aangewezen.

Een onderlinge band bestaat niet; integendeel de eene provincie staat dikwijls vrij vijandig tegenover de andere, zoodat aaneensluiting van al die deelen, welke toch voor een volksvertegenwoordiging een levensvoorwaarde is, een bijna niet te bereiken doel moet worden geacht.

In de republiek der Vereenigde Staten van Noord-Amerika treft men ook wel een dergelijken toestand aan en staat het eene gedeelte van het volk wel tegenover het andere, maar dáár spreekt men tenminste dezelfde taal, terwijl de nieuwsbladen over het geheele land worden verspreid en door 'n ieder kunnen worden gelezen. In China verschillen de talen, die gesproken worden, zoozeer van elkander, dat de eene provinciaal den andere onmogelijk kan begrijpen, terwijl de uitgegeven nieuwsbladen meestal in de steden blijven en, ook al wegens de gebrekkige communicatie-middelen, niet op

Speciale inrichting tot het vervaardigen van OVERHEMDEN en ONDERGOEDEREN, naar maat of volgens model.

G. Lörtzer

DEN HAAG, Hoogstraat 32-32a.

DE BAS & Co.

BANKIERS

NOORDEINDE 64c :: 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN.

SAFE-INRICHTING.

GROENEMEYER EN WESSELING

IN EFFECTEN EN ADMINISTRATIËN

TELEGRAM-ADRES: „GROEWES".

TELEF. INTERC.: 4248.

TOUSSAINTKADE 32D .·. DEN HAAG

MAISON DROUOT

DEN HAAG

LANGE HOUTSTRAAT 7 en 2. :-: TELEF. 753.

GROOTSTE INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING

BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ - EIGEN MEUBELFABRIEK - ANTIQUITEITEN EN KUNSTVOORWERPEN.

ONZE KUNST

Geïllustreerd Maandschrift voor Beeldende Kunst.

HOOFDREDACTEUR: DR. P. BUSCHMANN JR.

Inhoud van No. 12, December 1910:

Joh. Cohen Gosschalk: F. Hart Nibbrig. — **J. O. Kronig:** De schilder Mancadan. — **Kunstberichten,** uit Antwerpen, Haarlem, Leiden, enz. — † **Van der Stappen. — Boeken en Tijdschriften.**

PLATEN: 1 reproductie van het portret van F. Hart Nibbrig, door Joh. Cohen Gosschalk. — 11 reproducties naar werken van F. Hart Nibbrig. — 4 reproducties naar werken van J. Mancadan.

Omslag- en tekstversiering van G. W. DIJSSELHOF en PROF. ED. PELLENS.

ONZE KUNST verschijnt maandelijks in afleveringen van minstens 50 pagina's tekst en platen, en kost f 12.50 per jaargang.

Van af jaargang 1909 verschijnt een genummerde **PRACHT-UITGAVE** à f 25.— per jaargang. Nadere inlichtingen verstrekken de uitgevers.

VRAAG PROEFNUMMERS.

L. J. VEEN — UITGEVER — AMSTERDAM.

voldoende wijze worden verspreid. Iedere provincie heeft hare eigen wenschen en nooden, die in de politiek gebracht, nog vele partijstellingen in het leven zullen roepen en zich telkens zullen wijzigen. Waar de een overleg zal willen plegen, daar zal de ander willen strijden. Zoo zijn de Cantonneezen en de lieden van Kiongsoe op dit oogenblik eenstemmig ten aanzien van zekere te volgen handelspolitiek, maar in de verhouding tegenover Frankrijk staan zij lijnrecht tegenover elkander.

De provincie Tjili wenscht een gematigde houding aan te nemen tegenover Japan, terwijl Soetjwan, dat op grooteren afstand van Japan is gelegen, meer een agressieve politiek wil voeren. Zoo is de toestand op dit oogenblik, nu er nog geen bepaald parlement in China bestaat en dat de Chineesche bestuurders onder die omstandigheden het liefst de opening van het Chineesche parlement zouden uitstellen, totdat er meer eenheid en eenstemmigheid in Groot-China zal zijn, is wel verklaarbaar.

Hoe het zij, er is thans een soort van Senaat in China, die men kan beschouwen als eene gecombineerde vergadering van Eerste en Tweede Kamer in constitutioneele staten elders en de ervaring zal dus wel spoedig uitmaken of China rijp is voor 'n parlement.

De Chineezen in de Wester-afdeeling van Borneo. — In de **Bintang Soerabaija** van 11 October 1910, no. 230 wordt opgemerkt, dat de Chineezen van de Westkust van Borneo, in vergelijking met hunne landgenooten elders in Ned.-Indië, het meest zijn vooruitgegaan. Zij wonen daar nu vijf eeuwen en waren er dus reeds gevestigd toen de Europeanen die streken bezochten. Van de vroegste tijden af hielden zij zich bezig met het delven en zoeken naar goud en edelgesteenten. De Borneo-diamant had van oudsher een goeden naam in de handelswereld.

En dat de arbeid dier Chineezen niet onvruchtbaar is geweest, bewijst wel het feit dat groote hoeveelheden goud en diamanten naar China werden uitgevoerd.

Later is gebleken, dat de bereikbare aanwezige goudvoorraad niet zóó groot was, dat een ieder zich met het delven naar dat edel metaal kon bezighouden. Bovendien ontbraken de noodige machineriën om den voorraad, die nog wel aanwezig is, naar boven te brengen.

Toen de Europeanen het land binnenkwamen, wilden ook zij natuurlijk wel het voorbeeld der Chineezen volgen, maar zij behandelden die aangelegenheid verkeerd, streden tegen de Maleische vorsten en hadden dientengevolge van dezen weinig goede trouw te verwachten. Ook legde de Europeaan den handel aan banden.

De Chineezen traden geheel anders op. Reeds van het begin der vestiging waren zij niet te hooghartig het Maleische element tot zich te trekken, en vermengden en bewogen zij zich gemakkelijk met en onder het Inlandsche volk. Zij, die met het gouddelven geen winst maakten, trachtten 'n levensbestaan te vinden in den handel, met de vischvangst, of ook wel gingen zij tuinieren.

De Chineezen, waarvan hier sprake is, leefden en leven nog zooveel mogelijk op de wijze, zooals in het moederland gebruikelijk is, en vormden tot heden een eigen maatschappij. Zij spreken de Maleische taal goed en leeren zooveel van de Engelsche taal, als voor hunne handelsbelangen noodig is. Tengevolge van huwelijken met Dajaksche vrouwen, staan zij ook onder Inlandsche invloeden en kan men thans nog waarnemen, dat de meeste Chineezen ter Westkust van Borneo, halfbloed Chineezen zijn, wier aantal elk jaar, van uit China, met een zeker aantal volbloed Chineezen wordt aangevuld. Men neemt er een onafhankelijker stelling in dan de landgenooten op Java en streeft er naar om met een ieder op goeden voet te leven. Hunne gevoelens neigen naar het Moederland, waar zij de gebeurtenissen, zooals die zich daar ontwikkelen, met groote belangstelling gadeslaan.

Wel zijn er enkelen, die bevreesd zijn, dat de moderne beweging in China weldra ook hen zal bereiken, doch misschien is die vrees wat overdreven, waar de meerderheid van een rustige natuur is en een kalm levensbestaan zoekt.

De Chineezen ter Westkust van Borneo, hebben een eigen bestuur, bestaande uit 112 bezoldigde hoofden. Daaronder zijn: dertien kapiteins met 'n toelage van veertig tot honderd gulden per maand ieder; zestien lauthais op twintig tot dertig gld. p. maand en twee kaptjongs op vijftien gulden per maand.

De kapiteins zijn een soort districtshoofden en boven de lauthais en kaptjongs gesteld, doch zij ontvangen minder eerbewijzen dan onze Chineesche officieren. De invloedrijkste personen zijn evenwel de oudsten, die door de Chineezen gekozen worden en meer macht hebben dan hunne ranggenooten in China. Hoewel, zooals gezegd is, zij zich sterk vasthouden aan de Moederlandsche gebruiken en dus ook aan hun godsdienst, zoo neemt men toch het feit waar, dat enkelen hunner van godsdienstig geloof veranderen en tot het Christelijke geloof overgaan. O.m. kan men dagelijks Chineesche kinderen met twee geestelijke Europeesche zusters of met twee geestelijken van Zweedsche nationaliteit zien wandelen.

Of zulks uit overtuiging door de ouders geschiedt?

In elk geval is aan dien overgang kosteloos onderwijs en een kostelooze begrafenis verbonden.

Persoonlijk ziet de schrijver het nut van eene verspreiding van het Christendom onder zijn landgenooten niet in, omdat hij er niet van overtuigd is, dat de Christelijke godsdienst beter is dan de Chineesche en het Opperwezen zich bovendien niet bezighoudt met het schatten der menschen naar gelang van den godsdienst, dien zij belijden.

Ware dit het geval, dan zou het Opperwezen onrechtvaardig zijn, hetgeen niet aan te nemen is.

Aldus besluit schrijver.

Van Vreemde Koloniën.

De meest besproken gebeurtenis in deze week ontleent haar beteekenis minder aan het koloniaal belang, dat er rechtstreeks mee gemoeid is, dan wel aan de beschouwingen, die er omheen worden gegroepeerd.

Met zuivere commercieele bedoelingen (?) moedigde Duitschland den aanleg van spoorwegen aan in Mesopotamië, het Turksche gebied van Tigris en Euphraat. Daarnaast verdeelden Rusland en Engeland het Perzische rijk in drie strooken, een noordelijke als invloedsfeer der eventueele bemoeizucht der politiek van den Czaar, een zuidelijke als begrenzing voor de eventueele Britsche inmenging, daar tusschen bleef een Perzisch deel vooralsnog van vreemde smetten vrij. Sedert drie jaren was Rusland doende om dien Duitschen invloed in het buurgebied binnen perken te brengen en ijverden de Duitsche economen daar toch onverpoosd door. Nu heeft onlangs 'n Engelsch blad de tekst bekend gemaakt van een Russisch-Duitsche overeenkomst tot regeling van de onderlinge verhouding. Spoedig volgde van officieele Duitsche en Russische zijden de verklaring, dat van een gesloten overeenkomst geen sprake mag zijn, de onderhandelingen zijn immers nog gaande; maar op den verklapten tekst, zooals de Evening Times dien gaf, werd toch eigenlijk niet afgedongen.

Waarom heeft dit bericht, dat eene voortzetting geeft van sedert 1907 hangende onderhandelingen, een vloed van commentaar doen losbreken, die de pers in onrust houdt? De reden ligt niet in de eerste plaats in de termen van het verdrag. Dit geeft, in het kort, een erkenning door Duitschland van de invloedsfeer, die Rusland door de overeenkomst met Engeland in Noord-Perzië is toegewezen, en een uitdrukkelijke verklaring van de bedoeling van Duitschland om in Perzië geen politieke, slechts commercieele belangen na te streven. Rusland zal Duitschland den Bagdad-spoorweg zonder bemoeilijking laten voltooien, tot aan een bepaald omschreven grens, waar binnen het moet blijven, terwijl Rusland dan voor een verbinding zal zorgen met de Trans-Perzische lijn. Alle diplomaten, die zich uitspraken, behalve de Turksche, stemmen overeen in de verzekering, dat aan dit tractaat, als het tot stand komt, geen verdere strekking gehecht mag worden dan de regeling van een plaatselijk belang, ongeveer zooals dit in Februari 1909 over Marokko geschiedde door Frankrijk en Duitschland. Maar „de pers" wil er meer, veel meer in zien, vooral ook in verband met de ontmoeting der Russische en Duitsche keizers in Potsdam, die reeds op inniger toenadering gewezen heeft.

De groote politiek in Europa werd in haar hoop en vrees beheerscht door het tegenwicht, dat de driebond: Duitschland, Oostenrijk, Italië, gaf aan en kreeg van de beklonken eensgezindheid tusschen Rusland, Engeland en Frankrijk. Nu treedt Rusland Duitschland tegemoet; hierin ziet men wèl een losser worden van de entente cordiale en geen wankelen van de triple alliantie, omdat Duitschland in deze laatste een bepaald hervorragende plaats inneemt, terwijl Rusland in de eerste niet als toonaangever beschouwd of erkend wordt; eigenzinnig handelen is hier dus los handelen. En los handelen is weer het geheele politieke samenstel van 't oogenblik op losse schroeven zetten. Dies slaan vele aan

TELEPHOON No. 9540y.
ATELIER D'ART
PORTRAITS EN PEINTURE ET EN SCULPTURE (BAS RELIEFS)
SPECIALITÉ EN AQUARELLES ET PASTELS
TRAVAUX D'ART FINS
FRANS W. A. TEUNISSEN
MAISON DE PREMIER ORDRE
LA HAYE SMIDSWATER 21A

PEEK & CLOPPENBURG
- Wagenstraat 12—14—16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.
HEEREN- en KINDERKLEEDING
UITRUSTINGEN
HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN

RESTAURANT 1e ÉTAGE.
Plat du Jour f 0.50 - à la carte - Diners f 0.80, f 1.20, f 2.—. 's Avonds na 8 uur Plat du Soir f 0.75.
AUG. KNAPPSTEIN, Vlamingstr. 15-17, :- DEN HAAG. -: Telef. Interc. 2479.
PARTERRE:
Melksalon, Lunchroom - Koude en warme spijzen.

LEVENS EERSTE :: ROTTERDAMSCHE :: ONGEVALLEN
ROTTERDAM,
Oudehavenkade No. 1, Plan C.
Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië:
De Heeren VAN HEUSDEN en MEES,
Kali-Besar, Batavia.
Zeer vrijgevige Polisvoorwaarden.
VERZEKERING.

PIERRE SCHREINER
- ZOUTMANSTRAAT 18-20-22 -
TELEFOON 1864 — DEN HAAG
-:- AMEUBLEMENTEN. -:-

Nieuw Loterijspel . . . . f 0.75
Vragen en Antwoordenspel . . . . . „ 0.60
Hollandsch Namen-quartet . . . . . „ 0.90
De bekende Besique-spelen in roode étuis, met duidelijke Hollandsche verklaring:
2 pers. f 1.00, 3 pers. f 1.50, 4 pers. f 1.80.
Een nieuw Patience-spel met kaarten voor 1—4 personen in étui f 1.40.
ALOM TE BEKOMEN.
Uitgever J. J. SLEIJSER, LEIDEN.

ONTWAKING
ALGEMEEN MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, SOCIOLOGIE EN WETENSCHAP.
ONDER REDACTIE VAN:
GEORGES EEKHOUD, JACQUES MESNIL, LOD. BAECKELMANS, ARY DELEN, WILLEM GIJSSELS, OSCAR SIX, GUSTAAF VERMEERSCH.
BESTUURDER: SEGHER RABAUW.
Uitgave van: „'t Kersouwken" te Antwerpen.
Administr. voor Holland: Overtoom 442, Amsterdam.
Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.—.
Losse afleveringen . . . . f 0.30.
PROSPECTUS en PROEFNUMMERS op aanvraag GRATIS.

't fantaseeren welke gevaren dit voor de toekomst kan brengen.

Naar het ons voorkomt kunnen de diplomaten en politici hun geruststellende verklaringen, dat het slechts de regeling van een plaatselijke aangelegenheid geldt, verantwoorden door hun blik te beperken tot de naaste toekomst. Die geruststelling wordt natuurlijk gevoed door de partijen, die zelf de overeenkomst willen sluiten, en zij wordt gaarne geveinsd door Frankrijk en Engeland, die hun spijt willen verkroppen. Maar oprechter komt ons de uiting voor van de Turksche politici en van de pers, als deze, de bedoelingen in verdere strekking nagaande, meenen, dat de overeenkomst beoogt Rusland tegenover Turkije en Perzië meer vrije hand te gunnen en dat zij de beslissende stap is om Duitschland's economische belangen in Mesopotamië op diplomatieken grondslag te bevestigen, een kiem van politieke adspiratiën.

Dit wordt met zorg waargenomen door de Turksche regeering en door de Britsche en de Fransche pers, die van oordeel zijn, dat Duitschland buiten Europa al een te sterk mededinger wordt van de oude koloniale mogendheden. Juist hierin ligt het verschil tusschen de overeenkomst van 1909 van Duitschland met Frankrijk, die iedereen een gevoel gaf van: „tot betere scheiding, verdeelde belangen", en de nu aangekondigde tusschen Rusland en Duitschland, die een een geloof doet ontstaan aan: „tot betere verdeeling, gescheiden belangen".

Dit meenen ook wij te zien in de gebeurtenis, die in wording is. En, zonder er gevaren in te lezen voor een breuk van den vrede in Europa, vreezen wij er wèl een breuk door in het vertrouwen, dat toch de grondtoon moet zijn van een entente cordiale, wil deze eenige waarde hebben als waarborg voor eensgezind samengaan in de politiek.

BRITSCH INDIË. — ZUID-AFRIKA.

Zooals bekend is, heeft Zuid-Afrika gebrek aan werkkrachten. Men heeft hierin trachten te voorzien door aanvoer van Chineezen, Britsch-Indiërs, enz. Veelvuldig zijn de klachten geweest over minder gunstige omstandigheden, waaronder deze immigranten er te leven en te werken hebben en over de veelal verre van benijdenswaardige behandeling, die zij ondervonden. In Afrika bestaat strijd over de kwestie, of het niet mogelijk zou zijn een voldoend aantal Afrikaansche arbeiders te vormen, wanneer dit maar ernstig gewild en stelselmatig georganiseerd werd. Het waren vooral de Natalsche suikerplanters, die dit beslist tegenspraken. Nu is door de Britsch-Indische regeering een besluit genomen, dat wel tot een vernieuwde poging der Afrikaansche planters, om naar Afrikaansche werkkrachten om te zien, zal moeten leiden, want de Chineezen laten hen ook in de steek. De regeering dan te Calcutta heeft besloten van 1 Juli af aan, de emigratie van contractarbeiders naar Natal te verbieden. Berust deze maatregel voor een deel op het verlangen om een einde te maken aan de ongewenschte toestanden, waarin de Indiërs in Afrika werden verplaatst, anderdeels is het eigenbelang der Indische kapitalisten er niet vreemd aan, daar zij zelf ook gebrek hebben aan werkkrachten in mijnen en plantages.

DUITSCHE KOLONIËN.

Financieel resultaat. Bij zijn eerste optreden in den Rijksdag heeft de nieuwe staatssecretaris voor de koloniën, de heer von Lindequist, een overzicht gegeven van de financieele resultaten der Duitsche koloniale politiek in Afrika, dat, hoewel wat officieel rooskleurig, toch van genoeg belang is om de hoofdcijfers er uit weer te geven.

Er is geregelde en voortdurende vooruitgang. Een uitzondering op de geleidelijke ontwikkeling vormde Zuid-West-Afrika, waar de ontdekking van diamanten een plotselinge krachtsuitzetting te weeg bracht. De gunstige toestand geeft te meer vertrouwen voor de toekomst nu de publieke opinie in Duitschland geheel ten gunste van de koloniale politiek is gewonnen; de overgroote meerderheid der natie is doordrongen van het denkbeeld, dat Duitschland koloniën moet hebben.

De financieele positie is belangrijk verbeterd sedert 1908, d. i. sedert de militaire uitgaven gedekt worden door de ontvangsten en niet meer door leeningen. Het budget der ontvangsten wijst voor 1911 een toename aan van 7.200.000 Mk. In vier jaren was dit 20 millioen Mk., dank zij vooral de diamanten van het Zuid-Westen. Deze kolonie staat dan ook bovenaan bij de ontvangstcijfers.

De uitgaven namen ook toe, maar zij zijn gedekt tot 8.700.000 Mk. door het delgings-fonds. In de nieuwe begrooting is de staatshulp met 3.200.000 Mk. verminderd. Kameroen zal dit jaar het van het Rijk ontvangen voorschot geheel terugbetaald hebben, en dan van 1 April af de interesten gaan betalen van de leening, bestemd voor den aanleg van spoorwegen. Zoodoende zullen de lasten, voor het budget van het Rijk in totaal verminderen met 15 millioen Mk. Het Zuid-Westen, ontlast van een deel der militaire bezetting, heeft een overschot opgeleverd van 5 millioen Mk.; voor 1911 wordt dit nog 1 millioen hooger geschat.

Voor de toekomst wordt ook een toename der ontvangsten verwacht door de verhooging der belastingen van de inlanders, maar, zegt de staatssecretaris, men zal met veel omzichtigheid te werk moeten gaan om geen verzet van de bevolking uit te lokken. Anderzijds zullen de financieele verplichtingen, verbonden aan de koloniale leeningen, de uitgaven belangrijk doen stijgen. Alles samen gevat, zal een uiterste voorzichtigheid eisch blijven, wil men den financieelen toestand gunstig houden.

In hoever wij het eens kunnen zijn met de bij die gelegenheid door den heer von Lindequist gegeven verklaring, dat de koloniale financiën nu dus op een hechten en gezonden grondslag berusten, hangt in hooge mate af van de wijze en de mate, waarop hij meent de belastingschroef voor de inlandsche bevolking te kunnen aanzetten. De vrees, die hij zelf bij voorbaat uitspreekt, voor moeilijk te voorkomen opstanden, doet ons dit „hechte en gezonde" met de noodige reserve aanvaarden.

SPAANSCHE KOLONIËN.

Alfonso heeft zijn bezoek en inspectie te Melilla, met vele kleine avonturen, doch zonder groote ongelukken, volbracht. De sultan van Marokko zond hem geschenken, de gouverneur van Algiers kwam hem als buurman verwelkomen. Voor het, met veel menschenlevens en geld duur behouden plekje moge dit inderdaad de blijvende bevestiging der vredestijding beteekenen.

AMERIKAANSCHE KOLONIËN.

De Japanners hebben, zoowel bij hun oorlog met China als bij dien met Rusland, getoond goed op de hoogte te zijn van de bijzonderheden van het land, waardoor de operatiën liepen. Zij hebben verder den naam hun gezag ook in andere richting nog wel te willen uitbreiden. 't Is dus natuurlijk, dat de eilandengroepen, die aardrijkskundig een voortzetting vormen van den Oost-Aziatischen gordel, welke met Japan begint, van die zijde een op hen gerichten begeerigen blik gevestigd meenen te voelen. Een uiting hiervan vormen de herhaaldelijk en ook nu weer in de Amerikaansche pers voorkomende eenigszins zenuwachtige berichten over Japansche spionnen in de Filippijnen, en over het vormen van een Japansch gezinde partij onder de Filippino's.

PORTUGEESCHE KOLONIËN.

Het is meer gezien, onze eigen geschiedenis kent er ook voorbeelden van, dat een vlag, in het moederland gevallen, in een der koloniën blijft wapperen. Zoo blijkt nu ook Madeira trouw te willen blijven aan het huis Braganza, nadat het moederland zijn koning heeft uitgezet. De Madeireezen teekenen scherp verzet aan tegen den nieuwen toestand. Eerst is een oorlogsschip er met landingstroepen heengezonden, daarna zijn groote hoeveelheden munitiën gevolgd, meer infanterie en mitrailleurs zijn onder weg. Daar op Madeira tevens cholera heerscht, heet het officieel, dat de onrust hieraan is toe te schrijven, maar de toegepaste geneesmiddelen zijn dan wel van heel bijzonderen aard!

MONACO.

Koloniën van Monaco? Waarom niet een begin, als dat waardoor België de Kongo kreeg? Maar de vorst van Monaco schijnt het met de Grondwet, welke hij zijn onderdanen wil schenken, doch die niet naar hun zin te maken is, nu te volhandig te hebben en daarom van koloniale plannen af te zien. Althans wij lezen:

„Havas meldt, dat de vorst van Monaco indertijd van koning Carlos van Portugal voor 3 millioen francs, een uitgestrekt koloniaal gebied heeft aangekocht in het achterland van Mozambique. Frankrijk

INKOOP van **INDISCH GOUD, ZILVER, DIAMANT, PARELS** enz. tegen de **hoogste waarde.**
Ook **INKOOP** van oude **Kunstgebitten** en **Platina.**
L. SIMONS, WESTEINDE 301a,
Precies over de Warmoezierstr. HALTE lijn 10 en 4.

In een doctorsgezin in een kleine stad, waar goede inricht. van onderwijs, centrum van Nederland, **bestaat gelegenheid tot opname van kinderen;** consciencieuze verzorging, toezicht huiswerk.
Brieven onder nummer **125,** Bureau van dit Blad.

Assurantie- en Credietbank „DIE HAGHE"
Gevestigd te 's-GRAVENHAGE,
Stationsplein 7. Tel. 1111.
Directeur: H. QUISPEL, Directeur 's-Grav. Algemeene Mij. van Verzekering, gep. Indisch Officier.
Verleent Voorschotten vanaf f 500 op billijke voorwaarden op korten of langen termijn.

MEERTENS & VAN HENGEL,
PIET HEINPLEIN 1,
(Halte lijnen 2, 3 en 5). Tel. No. 3218. 's-GRAVENHAGE.
Passage-Bureau. Bespreking voor Passages voor de verschillende Stoomvaartlijnen naar Indië, Amerika, enz.
Inlichtingen worden gratis verstrekt. Belasten zich met Assurantiën en Commissies.
Vertegenwoordigers van het Bureau voor Handel en Reisverkeer Nederlandsch-Indië.
Hoofdkantoor Batavia **KONINGSPLEIN!** Voor Hotels en Pensions, gelegenheid tot het sluiten van overeenkomsten voor het logeeren van uit Ned.-Indië komenden. Idem Kostkinderen.

NIEUW! ACTUEEL!
DE GROOTE ILLUSIE
DOOR NORMAN ANGELL
GEAUTORISEERDE UITGAVE VERTAALD ONDER TOEZICHT VAN DR. L. A. J. BURGERSDIJK JR.
Dit hoogst belangrijke werk vindt zijn oorsprong in een brochure, die het vorig jaar in Engeland het licht zag onder den titel:
„EUROPE'S OPTICAL ILLUSION".
De belangstelling die deze brochure in Engeland wekte en de aard der besprekingen die zij in het leven riep, had tot resultaat, dat de schrijver het onderwerp nu veel ruimer en breeder behandelde en daardoor een juist denkbeeld geeft hoe de kansen voor een oorlog tot een minimum gereduceerd worden.
Het is te verwachten, dat er eene meer dan groote belangstelling voor dit boek zal zijn, daar waar in de laatste jaren zoovelen worden bezig gehouden door de gedachte
OORLOG OF VREDE.
Voor allen die in dit onderwerp belangstellen zal dit wel bestudeerd vraagstuk een goed inzicht geven van den tegenwoordigen toestand der groote mogendheden onderling.
Prijs ingenaaid f 1.90.
Uitgave van A. W. SIJTHOFF's UITGEVERS-MIJ., Leiden.

en Engeland hebben sedert eenigen tijd pogingen gedaan om den vorst dit gebied af te koopen. Deze heeft echter standvastig geweigerd. Een aanbod van Duitschland is nu wel aanvaard en dit wekt te meer bevreemding, omdat dit niet zoo gunstig was als die van Frankrijk en Engeland. Het geval baart in diplomatieke kringen begrijpelijk opzien."

BELGISCHE KONGO.

Koning Albert heeft de tweede jaarlijksche uitkeering van 3 millioen francs, hem toegekend krachtens het verdrag betreffende de overneming van de Kongo door België, beschikbaar gesteld voor den aankoop van drie stoombooten, die den dienst op de binnenwateren in den Kongo zullen verrichten. De vorst heeft wel geprofiteerd van hetgeen hij bij zijn reis in den Kongo persoonlijk heeft waargenomen, of juister, hij weet de Kongo wel daarvan te laten profiteeren.

TENTOONSTELLING van Ned. en Ned.-Indische Decoratieve en Toegepaste Kunst te KRISTIANIA.

Naar aanleiding van besprekingen van de heeren Mr. J. H. Abendanon, oud-Departementschef in Ned.-Indië, Carel Henny te 's-Gravenhage en E. A. von Saher, Directeur van het Museum van Kunstnijverheid te Haarlem met den heer H. Grosch, Directeur van het Museum van Kunstnijverheid te Kristiania, zal in de maand April 1911 in laatstgenoemd Museum eene tentoonstelling van hedendaagsche Nederlandsche decoratieve en toegepaste kunst alsmede van kunstvoorwerpen uit Nederlandsch-Indië afkomstig, gehouden worden.

De heer H. Grosch heeft voor dit doel kosteloos eene zaal groot 14½ bij 13 M. met vitrines beschikbaar gesteld, terwijl het in- en uitpakken der voorwerpen, het toezicht en verdere aan de tentoonstelling verbonden werkzaamheden eveneens kosteloos door ambtenaren van dit Museum zullen worden verricht.

Het Bestuur der Vereeniging voor Ambachts- en Nijverheidskunst, alsmede de heeren Abendanon en von Saher hebben de voorbereiding dezer tentoonstelling hier te lande op zich genomen, terwijl mevr. N. van Zuijlen—Tromp, Voorzitster van „Boeatan", Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis, Mr. C. Th. van Deventer, en J. E. Jasper, Contr. B. B. op Java, hunnen steun aan deze onderneming hebben toegezegd.

Deze tentoonstelling zal een beknopt overzicht moeten geven van het beste dat Nederland op het gebied der moderne kunst voortbrengt, terwijl de kunst uit Nederlandsch-Indië eveneens door werken die op artistieke uiting aanspraak kunnen maken, zal worden vertegenwoordigd.

Bij het kiezen der voorwerpen zal men hiermede rekening dienen te houden. De Voorzitter der V. A. N. K. (Raadhuisstraat 48-50 Amsterdam) en de Directeur van het Museum van Kunstnijverheid te Haarlem zijn steeds bereid, met de deelnemers omtrent hunne inzending in overleg te treden en hen de noodige inlichtingen te geven.

Zoogewenscht kunnen de voorwerpen te Kristiania verkocht worden.

Alle inzendingen zullen in het Museum van Kunstnijverheid te Haarlem worden bijeengebracht, alwaar de douane-formaliteiten zullen plaats hebben en de catalogus zal worden samengesteld.

De kleinere voorwerpen zullen gezamenlijk in kisten worden verpakt; de grootere zullen zoo mogelijk zonder overpakking naar Kristiania worden doorgezonden. Alles zal tegen transport- en brandschade verzekerd worden.

De inzenders van Nederlandsch-Indische kunstwerken hebben geen onkosten te dragen.

Alle voor deze tentoonstelling bestemde goederen moeten franco aan den Directeur van het Museum van Kunstnijverheid te Haarlem worden toegezonden en worden tot uiterlijk 20 Maart ingewacht.

Het is wenschelijk, dat bij elke inzending eene lijst gevoegd wordt, waarop duidelijk naam en woonplaats van den afzender, alsook de waarde, de oorsprong en eene nauwkeurige omschrijving der ingezonden voorwerpen, vermeld zijn.

Ondergeteekenden doen hierbij een beroep op de medewerking der kunstenaars, die zich op 't gebied van de moderne toegepaste kunst en het kunstambacht bewegen, alsmede op de welwillendheid van de gelukkige bezitters van kunstvoorwerpen uit N.-Indië, teneinde de tentoonstelling in Kristiania, die voor ons onder zeer gunstige voorwaarden zal plaats hebben, te doen slagen en het bewijs te leveren, dat ook in ons land de wedergeboorte van eene gezonde, degelijke kunstopvatting heeft plaats gehad; en dat wij de kunstuiting van onze Indische broeders en zusters weten te waardeeren.

Het Comité der Tentoonstelling van Nederlandsche en Nederlandsch-Indische Decoratieve en Toegepaste Kunst te Kristiania:

Voor de moderne Ned. Kunst:

JAC. VAN DEN BOSCH, Voorzitter der Ver. v. Ambachts- en Nijverheidskunst
CAREL HENNY.
E. A. VON SAHER.

Voor de Indische Kunst:

Mevr. N. VAN ZUIJLEN—TROMP.
Prof. Dr. A. W. NIEUWENHUIS.
Mr. C. Th. VAN DEVENTER.
J. E. JASPER.
Mr. J. H. ABENDANON.

INGEZONDEN.

In hartelijken dank ontvingen wij de volgende herinnering. Red.-Comm.

's-Hage, 16 Januari 1911.

Geachte Redactie!

Naar aanleiding der in het nummer van Uw Weekbl. van 12 dezer voorkomende opmerking van den heer C. R. Bakhuizen van den Brink: „Het zou de moeite loonen eene vergelijkende beschouwing te geven tusschen Dirk van Hogendorp en Douwes Dekker—Multatuli", veroorloof ik mij te verwijzen naar mijne schets in de Indische Gids van November 1888, betreffende Dirk van Hogendorp als ontwerper van economisch-politische hervormingen voor Nederl.-Indië, in welke de bedoelde vergelijking in hoofdtrekken reeds gemaakt is.

Met de meeste onderscheiding heb ik de eer te zijn Uwen Dnr.,

J. FRANK.

Bezoldiging der Onderwijzeressen in Nederlandsch-Indië.

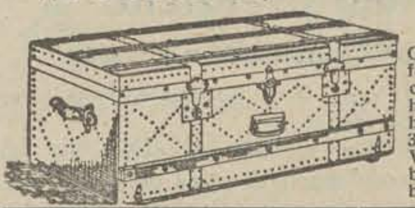
Met Juni wordt het vijf jaar, dat ik werd uitgezonden. Er werd toen geëischt, dat we de hoofdakte en de Fransche akte zouden bezitten. Van den levensstandaard in Indië niets kennend en hem in mijn verbeelding afmetend naar de Hollandsche, achtte ik het traktement, dat ik in Indië zou krijgen, n.l. ƒ 125.—, plus een vrije woning of ƒ 50 huishuur, verbazend groot. Hiervan, dacht ik, zou ik zeker wel wat kunnen sparen. Maar de ondervinding heeft me helaas wel anders geleerd. Er is heel wat zeemanschap noodig geweest, om zonder schulden rond te komen. Doch die voortdurende geldzorgen werken deprimeerend, hetgeen niet in het belang is van het onderwijs. Dit heeft de regeering ingezien en op deze begrooting een post uitgetrokken tot verbetering van de traktementen. Doch, daar komt helaas een „maar" bij, die traktementsverbetering zal alleen den onderwijzers ten goede komen. En dit is verbazend onbillijk. Nu krijgen we dus de volgende toestanden: een onderwijzer met een s i m p e l e h u l p a k t e zal beginnen op een traktement van ƒ 150 met zes drie-jaarlijksche verhoogingen. De eerste drie verhoogingen zullen ƒ 50 's maands bedragen en de laatste drie ƒ 25 's maands. Zijn maximum traktement zal dus bedragen ƒ 375 in de maand.

En laten wij nu eens den toestand nagaan, waarin de onderwijzeres geplaatst is. Het bezit van de h o o f d a k t e, waaraan, zooals een ieder weet, een vermoeiende studie voorafgaat en waarvoor men 2 jaar praktisch les heeft moeten geven, of het bezit van t a a l a k t e s, tellen bij de regeering heelemaal niet mee, want de onderwijzeres begint s t e e d s op een salaris van ƒ 125. Verder krijgt zij slechts vier driejaarlijksche verhoogingen van ƒ 25. Haar maximum traktement zal dus 's maands ƒ 225 bedragen, d.w.z. ƒ 100 minder dan van een onderwijzer, die alleen in het bezit is van een hulpakte. Deze zal verder na twintig jaar als pensioen krijgen 3 maal ƒ 375 is ƒ 1125, terwijl een onderwijzeres slechts 3 maal ƒ 225 is ƒ 675 zal krijgen. Dit strijdt toch, dunkt mij, met alle eischen van billijkheid.

Gelijke bevoegdheden, gepaard aan gelijken arbeid geven recht op gelijke salariëering.

De onderwijzeressen mèt hoofdakte zijn in zooverre in gunstiger omstandigheden dan die zonder hoofdakte, dat zij tenminste kans hebben na verloop van jaren het tot tweede en eerste klas te brengen. Als zij zóó ver is gekomen, dan is zij uit de zorgen en kan een kous beginnen te maken. Doch nu is het maar de vraag, hoe lang zij zal moeten wachten, vóórdat zij tweede klas wordt en ƒ 300 traktement krijgt plus ƒ 60 huishuur. Op het oogenblik gaat het met de promotie bedroevend slecht. Er schuiven door elkaar genomen slechts 3 of 4 per jaar op. Dat komt omdat er maar weinig

De **PHONOLA**,
het pianospeelapparaat bij uitnemendheid, ingebouwd in een PIANO als
Phonola-Piano,
stelt iedereen in staat muzikaal piano te spelen.
Steeds voorradig bij:
GEBRS. RIJKEN EN DE LANGE,
ROTTERDAM,
GEDEMPTE BINNENROTTE 154.

W. POPPINK, :-: :=: **TELEFOON No. 4485.**

Prins Hendrikstraat
141—143, Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 cM. lang. 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak . f 11.50. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40cM. hoog m. bak f 12.—

Goosen & Swagerman.
DEN HAAG. Boekhorststr. 149.
DEN BOSCH, Vughterstr. 17.

VLEUGELS, PIANO'S, INGEBOUWDE PIANO'S —— ORGELS. ——

VERHUUR-
PIANO'S van f 5.— p.m. of f 50.— p. j. af.
VLEUGELS van f 8.— p.m. of f 80.— p. j. af.
SPECIALE INRICHTING VOOR HET GEREEDMAKEN VOOR DE TROPEN.

TE KOOP.
WOLLEN DEKENS.
Wegens de zachte weersgesteldheid worden alle voorhanden zijnde Dekens voor spotprijs opgeruimd.
Een petroleumkachel (nieuw) f 6.
Een prachtige salonkachel zwaar vernikkeld f 15.
Gaskronen geheel compleet vanaf f 3.
Een zwaar marmeren pendule met prima uur- en slagwerk f 17.50.
Een zwaar eikenhouten tafel met kruis f 15.
Een heerenfauteuil met rood leer f 8.25.
Een mahoniehouten salontafel f 7.50.
Een eikenhouten theetafel met afneembaar blad f 8.50.
Een zwaar nikkel theeservies geheel compleet voor den spotprijs van f 10.
Een eikenhouten speeltafel voor f 22.50.
Een massief notenhouten canapétafel f 9.
Een mahonie penanttafeltje f 2.
Een massief eiken kapstok met massief bronzen haken f 1.25.
Een eiken portemanteau met geslepen spiegel en zinken bak f 6.
Een Japansche theetafel met 6 Japansche koppen en schotels voor f 3.
Een massief eikenhouten piedestal f 1.50.
Een divan met verstelbaar hoofd en divandek f 20.
Opruiming van een partij coupons zeil en inlaid, wollen, linnen en wasdoekloopers, afgepaste meubelgordijnen vanaf f 5 het paar, een stel zware peluchette gordijnen met lambrikijnen franje voor den spotprijs van f 17.50 per raam.
Een draperie van zijden peluche voor den spotprijs van f 7.50 en een dito van f 10.
Afgepaste vitragegordijnen vanaf f 1.40 het paar.
Groote serrematten 1.40 M. bij 1.85 M. voor f 1.
2e hands rolgordijnen vanaf f 1.
DAGELIJKS te zien en over te nemen van 's morgens 8 tot 's avonds 10 uur in het
2e Hands Meubelmagazijn van
J. JANSEN,
KEPPLERSTRAAT 115.
bij de Regentesselaan.

meisjesscholen zijn en onderwijzeressen eerste en 2e klas kunnen alléén op meisjesscholen geplaatst worden. Mijns inziens een groote onbillijkheid van de onderwijzers, waar zij er tegen protesteeren, 't heele onderwijzend personeel van Indië op één ranglijst te zetten. Het zou de collegialiteit bevorderen. Hoe het ook zij, het wekt toch altijd bittere gevoelens op, als wij zien, dat een onderwijzer van gelijke bevoegdheid en gelijk aantal dienstjaren reeds lang tweede klas is, waar wij nog steeds derde kl. blijven, en niet hooger kunnen komen dan ƒ 225. Onderwijzeressen met hoofdakte, die nu in dienst komen zullen, met de tegenwoordige promotiekansen, minstens vijftien jaar moeten dienen vóór zij 2de klas kunnen worden. En die toestand loopt kans nog te verslimmeren, waar er nu reeds gemompeld wordt over de opheffing van enkele meisjesscholen.

Ned.-Indië. N. N.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

De Gouvernements pandhuisdienst in 1909.

Aan het verslag van den pandhuisdienst over 1909 is het volgende ontleend:

Op het einde van het verslagjaar waren in exploitatie 127 gouv.-pandhuizen en was de dienst volledig ingevoerd in de gewesten Bantam, Batavia, Preanger, Cheribon, Banjoemas, Kedoe, Madioen, Kediri en Besoeki.

Het personeel bestond ultimo December uit 107 Europeesche- en 14 Inlandsche administrateurs, 65 Europ. adj.-administrateurs, 12 Eur. magazijnklerken, 1581 Inl. beambten, en 231 Inl. leerlingen.

Het getal der in 1909 in de verschillende pandhuizen beleende panden heeft 11.967.498 stuks bedragen, met een geschatte waarde van totaal ƒ25. 781.084.62, waarop totaal ƒ 19.777.820.90 aan beleeningsommen werd verstrekt.

De algemeene bedrijfsrekening wijst een voordeelig saldo aan van ƒ 820.765.61½. Aan interest werd betaald ƒ 2.528.280.88; de post van verjaarde overschotten wijst een bedrag aan van ƒ 62.600.34. Op een deel der pandhuizen werd verlies geleden, het grootste deel echter leverde winst op, gelijk 't cijfer van het saldo aangeeft. Verloren werd in totaal ƒ 203.776.57½, waartegenover een winst staat van ƒ 1.024.543.10, leverend het bovengenoemd bedrag van het saldo.

Evenals in 1907 werd over 1908, met goedvinden der Regeering, een bedrag van ƒ 549.789.28 gereserveerd. Met het oog op het bedrijfssaldo over het afgeloopen boekjaar ad ƒ 820.766.61½, zal thans worden voorgesteld de reserve met ƒ 500.000 te verhoogen, waardoor zij op ƒ 1.000.000 wordt gebracht.

Evenals het vorige jaar werd ook nu voor de directe administratieve bemoeiingen met het bedrijf van bestuursambtenaren en voor het recht tot kostelooze verzending van telegrammen en poststukken nog geen bedrag in de bedrijfsrekening opgenomen. Het saldo ad ƒ 820.766.6 ½ dier rekening is derhalve te hoog.

Aan bewakingskosten voor de 127 pandhuizen werd in 1909 een bedrag van circa ƒ 15.000 besteed.

In 1909 vielen ook weer fraudes te constateeren eene van welke op touw gezet was door buiten den dienst staande lieden, die medewerking verkregen van enkele pandhuisbeheerders. Dit geval betrof een knoeierij, door een kapitaalkrachtige Chin. kongsi te Batavia opgezet, die met medewerking van den pandhuisbeheerder, sieraden veel te hoog beleende. Deze praktijken kwamen te Bandoeng aan 't licht, toen ook aldaar een handlanger der Bataviasche kongsi beproefde om met een der schatters van het pandhuis in onderhandeling te treden. Deze beambte rapporteerde ter zake aan zijn chef, den administrateur, die op zijn beurt den betrokken controleur bij den pandhuisdienst met een en ander in kennis stelde. Het gevolg was het ontslag van twee pandhuis-administrateurs, te Garoet en te Batavia.

Morks' Magazijn.

Het Januari-nummer bevat een kort, maar gevoelvol geschreven schetsje van A. de Braconnier, getiteld: Zijn eerste succes, dat den lezer verplaatst naar het oorlogstooneel, het omsingelen en gevangen nemen van een vijandelijke bende, die zich bij nacht in een landang-huis verscholen hield. De jonge officier kweet zich uitstekend van zijn opdracht, maar langen tijd bleef hem bij het tooneel dat zich daarbij had afgespeeld. Want voor hem, op den vloer van 't doorschoten huis, lag een jongetje, 'n kind nog, van een jaar of tien, het lichaam doorboord door vier schoten, de oogjes open; het bloed siepelde door de bamboelatten heen op den grond, en vormde één groote plas.

Dat was dus zijn eerste succes geweest! De roovers in het leven gebleven, een klein onschuldig jongetje gedood, „het jongetje, badend in zijn bloed, de oogjes open, en de roode druppels, die langzaam siepelend, tusschen de bamboelatten door, op den grond neervielen, één groote plas vormend.”

Hetzelfde Nr. bevat nog een militair, doch eenigszins humoristisch getint schetsje van luitenant X, getiteld: Mijn eerste overplaatsing.

Indische ambtenaar-salarissen.

In de Amsterdammer van 8 Januari schrijft G. Marius Nieuwenhuis over de z. i. te groote Indische ambtenaars-salarissen, tegen de opdrijving der traktementen als een gevaar, dat men niet onderschatten mag. En maakt er den heer Bogaardt een verwijt van, dat hij, hoewel telkens in de Kamer waarschuwend optredend tegen de opdrijving dier traktementen, met geen positieve voorstellen ten deze voor den dag komt. In herinnering brengend, dat reeds in 1905 de heer Bogaardt in de Echo schreef „Als ik iets in de melk te brokkelen had, zou ik voorstellen, de traktementen te brengen als volgt”: (volgt eene omschrijving,) vervolgt de schrijver: „Welaan, nu heeft hij te brokkelen, waar blijven thans zijn voorstellen?”

Verder vraagt in dit Nr. van de Amsterdammer een artikel van E. Roodhuyzen de aandacht; 't handelt over De assistenten in Deli, en de ten hunne opzichte algemeen geldende bepalingen omtrent het aangaan van een huwelijk.

Neerlands Indië.

De 2e aflevering van „Neerlands Indië”, enz. is verschenen. Zij bevat het slot van het Aardrijkskundig overzicht, door Prof. J. F. Niermeyer, terwijl Maurits Wagenvoort een aanvang maakt met zijn bijdrage, getiteld: Zoeklichten over Insulinde. Wat onmiddellijk opvalt, is het verschil van behandeling der stof door beide auteurs. Prof. Niermeyer, zuiver wetenschappelijk optredend, Wagenvoort daarentegen in luchtigen stijl de lezers boeiend, weergevend de indrukken die Indië op hem gemaakt hebben gedurende een betrekkelijk kort verblijf aldaar.

Men leze bijv.: „Ai, de Koningin van het Oosten is vervallen! Maar van haar uit, de lange gracht, het Molenvliet genoemd, opgaande, is daar 't nieuwe Batavia, Weltevreden geheeten, wijl er het grootste getal mopperende lieden woont, ergens ter wereld op één punt verzameld.”

Ook deze aflevering bevat een groot aantal keurig uitgevoerde illustratiën.

De Indische Mercuur.

No. 2 van den loopenden jaargang bevat de volgende opstellen: De rietsuiker-industrie in de verschillende landen van productie. X. Brazilië, door H. C. Prinsen Geerligs. — Geweldige natuurkrachten, door Mr. G. Vissering, uitgegeven ten bate van het Smeroe-fonds, besproken door Prof. J. F. Niermeyer. — Die Krankheiten der warmen Länder door C. H. L. Baelde. — De rubberhandel v. Brazilië. — Een cocaine-fabriek in Nederlandsch-Indië. — Havenplannen voor Curaçao. — Kultuurberichten (Suikerkultuur en Brantas-bevloeiing. — Rietbranden in het Bangilsche, enz.). — Kleine mededeelingen (De inlandsche gemeente-ordonnantie. — De Treub-hulde. — Het bureau voor handel- en reisverkeer te Batavia. — Radio-telegrafie in Indië. — De stoomvaartmaatschappijen en de prauwenveeren te Soerabaja, enz.,). — Financiëele berichten en verslagen. Enz.

Weekblad voor Indië.

Voornaamste inhoud van No. 34: Japan (verv.) door F. Smit Kleine. — Schaken te Semarang (met foto's). — Lain doeloe, lain sekarang (paardensport, door Felix. — Tripolitanië (het Turksche bestuur), (slot), door H. van Kol. — Herinneringen van een „Oudgast” (vervolg). — De Paupers. Roman uit de Indische samenleving, door Victor Ido (vervolg).

Een bijdrage over Deli.

De aandacht zij gevestigd op een bij J. H. de Bussy te Amsterdam verschenen brochure, waarvan de titel voor zich zelf spreekt. Deze luidt:

De gezondheidstoestand van de arbeiders, verbonden aan de Senembah-Maatschappij op Sumatra, gedurende de jaren 1897 tot 1907. Een bijdrage ter oplossing van het vraagstuk, hoe een gunstige gezondheidstoestand bereikt kan worden in groote cultuurondernemingen gevestigd in tropische gewesten, door dr. W. Schüffner en dr. W. A. Kuenen. (Vertaald uit het Zeitschrift für Hygiene und Infektions Krankheiten, onder redaktie van R. Koch, C. Flügge en G. Gaffky).

Met deze vertaling is ongetwijfeld een hoogst nuttig werk verricht, wijl deze studie daardoor beter aan het doel zal beantwoorden, waarmede zij werd

HOTEL VAN ZEBEN - CAFÉ-RESTAURANT,
Wagenstraat 44, TEL. 411. DEN HAAG.
LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.
Aanbevelend, v. ZEBEN.

Magazijn van HEERENHOEDEN en PELTERIJEN.
EDUARD PELGER,
PRINSESTRAAT 35, - 's-GRAVENHAGE.
TELEPHOON 3902.

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER.
NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN
HUISHOUDELIJK LUXE
TELEPH. INTERC. 2443.
HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

NEDERLANDSCHE VEGETARIËRSBOND.
Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:
HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,
waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.
LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.
Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”
onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f 2.— p. jaar.
Bekroond propagandaschrift, franco per post f 0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f 0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f 0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f 0.94. —
KOOKBOEKEN franco per post f 0.17 en f 0.95.
Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

VERKOOPHUIS
GROOT
HERTOGINNELAAN 103 DEN HAAG
Tramhalte lijn 3 : : VALERIUSSTRAAT.
Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-MEUBELEN willen voorzien.
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10—4 uur.

AFFIRMATIE
(LIJNEN EENER LEVENSBESCHOUWING)
DOOR G. KAPTEIJN-MUIJSKEN.
PRIJS f 2.90. IN ELKEN BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR.
„Een boek van karakter en van idealisme; een grondtrek er van is de oprechtheid. Het is een bezield en geestig pleidooi voor de erkenning onzer geestelijke waarden, voor den geestelijken levensinhoud, waarvan het heil verwacht.”
Dr. J. D. BIERENS DE HAAN, in het „Tijdschrift voor Wijsbegeerte” van Juni 1908.
„Een boek dat licht brengt..., dat een wonder voor ons verrichtte, een aangrijpend boek. Van uit het hooge standpunt, dat de schrijfster van „AFFIRMATIE” ons aanwijst, zien we alle draden, die de menschen spinnen, om daarlangs het hoogste te bereiken, ten slotte uitloopen in één richting.” MARGARETHA MEIJBOOM, in „De Vrouw” van 25 Juli 1908.
„Het woord lag mij op de lippen: „Affirmatie, Affirmatie, ja, erkenning, bevestiging des levens. Goddank, het woord heeft geklonken: „Affirmatie”. Ik hoor het als een felle triomphante tegenspraak! Ik hoor het als een trompetstoot, ver klinkend in de serene kalmte van een helderen dag.” JOS. VAN VEEN, in „Recht door Zee” van September 1908.
„Een enkele maal gebeurt het, dat er plotseling een mooi woord, een teekenende uitdrukking wordt gevonden, die een menigte verschijnselen, welke een gemeenschappelijk kenmerk bezitten, samenvat. Zoo heeft Mevr. KAPTEIJN-MUIJSKEN in een merkwaardig boek, waarop ik in verband met eenige andere werken terugkom, het woord „AFFIRMATIE” gebruikt, daarmee een naam gevende aan het zichtbaar streven, om overal weer regels op te stellen voor ons leven en vaste vormen te vinden voor onze waardebepalingen... Er wordt gestreefd naar bevestiging en binding.”
R. CASIMIR. „De Ploeg”, Oktober 1909.
Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA's Boekhandel te Amsterdam.

te boek gesteld. Want behalve de hoofdstukken die meer speciaal toestanden beschrijven op de Senembah-landen, bevat de uitvoerige brochure eenige algemeene gegevens, die ongetwijfeld ten nutte kunnen komen aan hen, die zich in Deli willen vestigen. Zoo bijv. de hoofdstukken welke handelen „Over leven en bedrijf in Deli in het algemeen" en „De kleeding in de tropen".

J. E. Jasper.

Bij het portret van den heer Jasper, wijdt het jongste Nr. van „De Prins" een van groote waardeering getuigend artikel aan dien bekwamen Indischen ambtenaar, waarmede allen, die den bescheiden, talentvollen man, hetzij door persoonlijke kennismaking, hetzij uit zijne talrijke geschriften, leerden kennen, van ganscher harte zullen instemmen.

We ontleenen aan dit artikel, waarin onbegrijpelijkerwijze de betrokkene steeds Jaspers wordt genoemd, het navolgende:

Hij is, om zoo te zeggen een kind van de tropen, waar hij zijne opvoeding genoot en waar hij zijne studie voor Indisch ambtenaar volgde, aan de afdeeling B van het gymnasium Willem III te Batavia. In 1895 werd Jasper benoemd tot ambtenaar ter beschikking, later tot controleur B. B. In 1906 zag hij zich belast met de reorganisatie van het Inlandsch onderwijs en wat daarmede verband houdt en kort daarop met een technisch-artistiek onderzoek naar de Inlandsche kunstnijverheid in den Indischen Archipel, waarvoor hij in verschillende deelen van den Archipel het materiaal verzamelde. In het belang van de Inlandsche kunstnijverheid en industrie organiseerde Jasper te Soerabaja (1905/09) vijf jaarmarkt-tentoonstellingen, die sedert wegens 't groote succes, in andere plaatsen van Indië nagevolgd werden en tot voorbeeld dienden. In Mei 1910 kwam hij met verlof naar Europa, ook teneinde in de gelegenheid te worden gesteld verschillende Europeesche musea, scholen en inrichtingen van kunstnijverheid te bezoeken. Na eventueele opdracht zal hij in Maart of April 1912 naar Indië terugkeeren om zich te wijden aan de organisatie van 'n afzonderlijken dienst, tot praktische bevordering van de Inlandsche nijverheid, kunstnijverheid en industrie.

Tot zoover het artikel, waarvan het bovenstaande slechts een kort uittreksel bevat.

Daarin wordt verder nog de aandacht gevestigd op een aantal met name genoemde Indische romans van Jasper, welke getuigen ook van zijn literarischen aanleg. Wijselijk heeft overigens „De Prins" zich onthouden van eene opsomming der andere, zeer talrijke geschriften van zijn hand, verspreid in verschillende periodieken en grootendeels handelend over land en volk van Insulinde, waarin Jasper zich doet kennen als een scherpzinnig opmerker op verschillend gebied. Ook onze plaatsruimte laat niet toe die talrijke publicatiën afzonderlijk te noemen.

Slechts zij vermeld, dat waarschijnlijk nog in dit jaar hier te lande eene uitgebreide monographie over Indisch vlechtwerk het licht zal zien, waarvoor Jasper in Indië de bouwstoffen verzamelde.

Cultura.

No. 269, de Januari-aflevering van dit Landbouworgaan bevat op Nederlandsch-Indisch gebied een periodieke bijdrage tot de kennis van het klimaat van Oost-Java, door M. Buijsman te Nongko Djodjoh.

***

Ten slotte wordt melding gemaakt van de verschijning van:

Een handig boekje, uitgegeven door L. J. Veen te Amsterdam, bevattende twee duidelijke kaarten een van de **Omgeving van Batavia** (Weltevreden) en een speciaal van Weltevreden, waarop de verschillende openbare gebouwen, hotels enz., zijn aangegeven.

Het **Handboek voor Cultuur- en handelsondernemingen** in Nederlandsch-Indië. — 23e jaargang 1910 (Amsterdam, J. H. de Bussy); zoomede van het periodieke werk van:

H. Dentz, makelaar in tabak te Amsterdam: Java tabak in 1910. (zesde jaargang, Januari 1911); en eindelijk van een artikel in de

„Annalen der Hydrographie" enz. (1911. Nr. 1), dat handelt over: Schiffswege nach und von der Java-See.

Leestafel HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 19, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Ned. Zendeling-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Indië, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.

Circulaire Internationale Rubber-tentoonstelling te Londen te houden van 24 Juni t/m 11 Juli 1911;

Bananas in the West Indies by H. C. Hendrickson.

Verslag opiumfabriek over 1909.

Versuche über die Verwendung von Kunstdünger in der Kultur des Kaffees von Gerhard Helmrich.

Hoe het thans staat met den assistent en de veiligheid aan de Oostkust van Sumatra, door Hanegraaff, oud-assistent.

Overzicht der voorloopige resultaten van den arbeid door het landbouwbureau van het Kali-Syndicaat gedurende de jaren 1906—1909.

Koloniaal Verslag 1910.

Credietgids voor Nederland.

13e Jaarverslag van de Vereeniging tot bevordering van Christelijk leven, gevestigd te Magelang.

Een adat-wetboekje voor heel Indië, door Mr. C. van Vollenhoven.

Koloniaal Staatkundige vlugschriften, door M. v. Geuns.

Eenige opmerkingen naar aanleiding van de voorstellen tot reorganisatie van den civiel geneeskundigen dienst in Nederl. Oost-Indië, door H. J. A. Apituley, R. Tumbelaka, H. F. Lumentut, Radjiman, R. M. Brenthel, Moh. Salih, Ph. Laoh en dr. Abdul Rivai.

In memoriam Melchior Treub, met blanco kaarten tot deelname aan de voorgenomen Treub-hulde.

Spoor- en Tramwegen op Java, met kaarten.

Wilcko nieuws, maandblad gewijd aan industrie, cultuur, mijnwezen en techniek.

Vragen en mededeelingen op het gebied der Geschiedenis, Taal- en Letterkunde.

Negen-en-veertigste algemeen jaarlijksch verslag van de hoofdcommissie der Jongens-weezen-inrichting te Soerabaja.

1e aflevering van Neêrlandsch-Indië, land en volk, met een voorwoord van J. B. van Heutsz.

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

De Javabode, t/m 21 December 1910;
De Sumatrapost, idem;
Het Bat. Nieuwsblad, idem;
De Locomotief t/m 20 idem;
Het Soer. Handelsblad, idem;
De Sumatrabode, idem,
Tjahaja Sumatra, idem;
N.-I. Effectenblad no. 49;
Weekblad voor Indië no. 35;
De Ind. Mercuur no. 3 en Extra-no. 16 Jan. '11;
De Banier no. 50;
Bandera Wolanda no. 76;
Handelsberichten v/h Dep. v. Landbouw no. 200;
Publicaties v/h N.-I. Landb.-Syndicaat afl. 23 en 24;
Tijdschr. der Mij. v. Nijverheid Dec.-afl.;
Archief v/d Suikerindustrie in Ned.-Indië no. 10-11;
Bijblad tot idem no. 46 t/m 49;
Cultuurgids no. 22 en 23;
Onderzoek v/d Mindere Welvaart enz. Irrigatie.
Beschouwingen uit het leven van ervaren Kooplieden. Uit het Duitsch door E. C. J. Schwippers.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

Opgave van de leden, die, als studeerende aan de Rijks-Universiteit te Leiden, zijn toegetreden als lid van de Studentenafdeeling aldaar van de Vereeniging Oost en West.

Den Haag.

Bertsch, R. K. A., cand.-Ind. ambt., Weimarstr. 6a
Bosch, A. W. ten, jur. stud., v. Merlenstr. 81
Bosch, J. J., Ind. stud., Galileïstr. 76
Catalani, A. E., cand. Ind. ambt., Valkenboschl. 39
Hage, M., Ind. stud., v. Galenstr. 50
Honingh, Ch. A., cand. Ind. ambt., Obrechtstr. 135
Hubeeck, J., idem, Charl. de Bourbonstraat 9

EVERSEN & Co.
Tasmanstraat 142—148.
Telefoon 1854. DEN HAAG.
STALHOUDERIJ.
Levering van maand-Équipages.

VACANT

A. A. BOLT
CONFISEUR PATISSIER
HOFLEVERANCIER
BANKASTRAAT 4f, 4c, 4d, 4e
's-GRAVENHAGE
ECHTE INDISCHE SPEKKOEK
OOK VERKRIJGBAAR IN „BOEATAN"
HEULSTRAAT 19

RIPPEN
PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683
VERHUREN STEMMEN

N.V. THEOSOFISCHE UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
AMSTELDIJK 79 AMSTERDAM

THEOSOPHIA Theosofisch Maandblad onder redactie van Dr. J. W. Boissevain en E. Windust. - 19e Jaargang
Per jaargang van 12 afl. fr. p. p. binnenland f 5.—
Losse afleveringen „ „ „ „ „ 0.70

NIEUW VERSCHENEN WERKEN:
Dr. R. Steiner, Het Occultisme in korte trekken . . . . ing. f 2.75
D. van Hinloopen Labberton, Bhagavad-Gîta transcriptie (Sanskrit-tekst) . . „ „ 1.50
A. Besant, De opvoeding in het Licht der Theosofie . . . . „ „ 0.15
Dr. R. Steiner, De opvoeding van het Kind „ „ 0.50
Alan Leo, Astrologie voor Iedereen . „ „ 0.75
A. E. Thierens, Leerboek der Astrologie I „ „ 5.—
— Verkrijgbaar bij alle solide Boekhandelaren. —

N.V. Electrische Drukkerij
„Luctor et Emergo"
Telefoon Intercomm. 4424
's-GRAVENHAGE
Amalia van Solmsstraat 2-4

Jongh, A. H. de, idem, Schuijtstr. 298
Kasteleijn, C. A., idem, Edisonstr. 79
Platt, A. L., Ind. stud., Weimarstr. 243
Prins, H. C., cand. Ind. ambt., Hemsterhuisstr. 4
Rookmaker, H. R., idem, Marconistr. 95
Roos, W., idem, Nicolaistr. 29
Scheuer, W. H. E., idem, Ant. Dijckstr. 185
Sieberg, H., idem, Kepplerstr. 211
Spruijt, A. G., idem, v. Brakelstr. 54
Telchuijs, D., idem, De Perponcherstr. 125
Tijdeman, E. L. J., idem, Westeinde D 63, Voorburg
Tievez de Malines v. Ginkel, id., Fr. Valentijnstr. 209

Nijmegen.

Dormaar, cand. Ind. ambt., St. Annastr. 109

Rotterdam.

Aalen, J. v., cand. Ind. ambt., Dijkstr. 84
Boulenois, J. E., idem, Hoevestr. 34 B
Logeman, J. H., idem, v. Oldenbarneveltstr. 2

Amsterdam.

Pfeiffer, Chr., cand.-Ind. ambt., Nic. Maesstr. 43
Idema, H. A., jur. stud., 3e Heemskerkstr. 70

ONDER HET HOOFDBESTUUR.

Haarlem.

Beets, N., cand. Ind. ambt., Jordenstr. 48
Hilbrander, J. J. W., idem, Krelagenstr. 12
Stroband, W., idem, Duivenvoordestr. 106
Veen, H. J. W., idem, Jordenstraat 25

Heemstede.

Logchem, H. A. van, cand. Ind. ambt., Vijverl. 15
Beukers, Leo. I. C., cand. Ind. ambt., N. Haven 153

Leiden.

Adam, L., cand. Ind. ambt., Oude Singel 64
Alste, G. B. v., idem, Witte Singel 46
Beusekom, J. R. v., idem, Plantsoen 9b
Bouman, S., idem, Hoogewoerd 41a
Bouwes Bavinck, J., Ind. stud., Kloksteeg 7
Bastiaans S., cand. Ind. ambt., Lange Mare 45a
Becking, J. G., idem, Langebrug 18a
Barlage, W. F., idem, Hoogewoerd 41a
Birnie, G., idem, Bloemmarkt 24
Cohen, idem, Langebrug 107
Corporaal, Mr. K. H., cand. recht. Ind. ambt., Noordeinde 12
Creutzberg, F. W. A. L., cand. Ind. ambt., N.einde 12
Clercq, W. de, Ind. stud., Rapenburg 52 A
Croes, H., idem, Witte Singel 50
Capellen, W. A. v. d., cand. Ind. ambt., Rapenb. 105
Dorrenboom, J. Th., idem, Schelpenkade 41
Dersjant, P., idem, Pieterskerkstr. 12
Enthoven, K. L. J., jur. stud., Kloksteeg 14
Faber, B. B., cand. Ind ambt., Mare 40
Griffen, Mr. v., cand. recht. Ind. ambt., Rapenb. 51
Goedhart, P. J., cand. Ind. ambt., Hoogewoerd 73a
Gunning, H. G., idem, Noordeinde 30
Haart, N. N. de, idem, Noordeinde 41a
Haga, B. J., idem, Bloemmarkt 24
Haga, J., med. stud., Rapenburg 84
Henipe, Th. W., idem, Morschweg 22 N
Hoogeveen, M. B., cand. Ind. ambt., Zoeterw. Sing. 81
Hort, O., idem, Hooigracht 4a
Huls, H. G. T. v., idem, Rijnsburgerweg 52 D
Indologen Vereeniging.
Jongejans, J., cand. Ind. ambt., Plantsoen 9a
Jong Spekboer, A. Th. de, idem, Hoogewoerd 41a
Jong, A. H. de, idem, Hooigracht 32
Korff, K. H. Jr., jur. stud., Witte Singel 15
Kappen, K. A. v., Ind. stud., Kort Rapenburg 6
Lips, L., jur. stud., Oegstgeesterlaan 4
Linck, A. A. C., cand. Ind. ambt., Oegstgeest. Leidsche buurt 35
Maurenbrecher, G. W., idem, Turfmarkt 8
Marinus, M. F., Ind. stud., Rapenburg 55
Matthes, W. C., idem, Steenschuur 1
Michaelis, C., cand. Ind. ambt., Breestraat 140
Moggenstorm, W. G., idem, Stille Rijn 8
Middelaer, P. H. V., idem, Oude Rijn 48
Nieuwenhuijzen, F. H., idem, Pieterskerkhof 22
Oberman, J., idem, Heerengracht 62
Pauw, J. idem, Hoogewoerd 163
Plas, C. O. v. d., idem, Schelpenkade 41
Rhijn, M. v., idem, Pieterskerkkoorsteeg 8
Roelofs, Ph. A. G. Ind. stud., Wasstraat 25
Ruesink, J. G., cand. Ind. ambt., Hoogewoerd 83
Schrieke, B. J. O., litt. stud., Pieterskerkhof 22
Scheffel, G. C. T., cand. Ind. ambt., Kloksteeg 19
Spits, A. J., idem, Breestraat 136
Schulz v. Vlissingen, E. A. R., id., P.kerkstraat 2
Soemitro Raden Mas, idem, Witte Singel 3
Stein, J. G. van, jur. stud., Rapenburg 53
Togt, J. v. d., cand. Ind. ambt., Rijn- en Schiek. 94
Vogler, L., idem, Oude Singel 12
Velden, A. C. v. d., idem, Kloksteeg 7.
Vos v. Steenwijk, R. H., stud., Rapenburg 16
Voogd, A., Ind. stud., Kort Galgenwater 1
Weijs, J. J., cand. Ind. ambt., Breestraat 136

Weil, F., idem, Noordeinde 35
Winckler, M. F., idem, Oude Rijn.
Wigman, G. M., idem, Haarlemmerstraat 127
Wilkens, J. T. A. L., med. stud., Maarsmansteeg 11

Van het Informatie-Bureau:

Voor den burgerlijken veeartsenijdienst in Ned.-Indië worden gevraagd **veeartsen,** die aan de Rijks-veeartsenijschool het diploma van veearts hebben verkregen.

Zij die in aanmerking wenschen te komen, moeten zich bij gezegeld adres aanmelden bij het Departement van Koloniën, onder overlegging van:

a. hun diploma;

b. een bewijs van voldoening aan de wet op de nationale militie, afgegeven door een Commissaris der Koningin;

c. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, na dagteekening dezer afgegeven door den burgemeester van de laatste woonplaats;

d. een geboorte-akte;

e. eene opgave of de adspirant gehuwd of ongehuwd is, en c.q. van het aantal en den leeftijd zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken dat de uit te zenden veearts physiek geschikt is voor den Indischen dienst;

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der eerste klasse, c. q. voor het wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van *f* 1000.

Hetgeen te dezer zake door de Regeering wordt betaald, moet teruggeven worden, wanneer de uit te zenden veearts binnen vijf jaren na zijne aankomst op Java, om andere reden dan wèlbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan, uit 's lands dienst wordt ontslagen, wanneer hij niet binnen den hem aan te wijzen termijn naar Indië vertrekt, dan wel de reis derwaarts moedwillig afbreekt. Eene schriftelijke verbintenis wordt daaromtrent gevorderd;

c. eene voorloopige bezoldiging van *f* 150 per maand, ingaande met den dag van aankomst in Nederlandsch-Indië.

In Indië zal genoten worden een traktement van *f* 275 's maands, na elke drie jaren werkelijken dienst te verhoogen met *f* 75 's maands; totdat een maximum-traktement van *f* 725 's maands zal zijn bereikt.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwenpensioen, enz., staan de veeartsen gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

Het activiteitstraktement gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Het traktement is onderworpen aan eene korting van 2 pCt. ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 pCt. voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen, ten behoeve van laatstgenoemd fonds door gehuwden twee maanden en door ongehuwden één maand traktement. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over één maand, door ongehuwden éénmaal. Bij huwelijk één maand traktement.

Deze contributiën zijn te voldoen in twaalf maandelijksche termijnen. Eene contributie in eens is in geval van huwelijk nog verschuldigd wegens verschil in leeftijd der echtgenooten, wanneer dat verschil meer dan negen jaren bedraagt.

Ned. Staatscourant 11 Januari 1911, No. 9.

De Vereeniging „Oost en West" telt o.m.:

Een Informatie-Bureau van het Hoofdbestuur,

(*Secretaris J. L. van Gennep*),

dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 10—12 en 2—4 u., ten kantore **Heulstraat 17, 1ste verdieping.**

D o e l: Aan hen, die zich voor staats- en particuliere betrekkingen wenschen te bekwamen, daartoe den weg te wijzen en tevens aan Indische ondernemingen, maatschappijen en genootschappen de gelegenheid te bieden zich voor het verkrijgen van werkkrachten aan te melden.

Een Studie-Commissie van het Hoofdbestuur.

D o e l: Uitoefenen van toezicht op de opvoeding en de studie der in Nederland vertoevende jongelieden, afkomstig uit de Nederlandsche Koloniën, hun hulp en bijstand te verleenen en hun verblijf in

Indisch Restaurant
Vereeniging OOST EN WEST.
LAAN VAN MEERDERVOORT 195
TELEPHOON No. 2655.
INDISCHE KOKKIE
PLAT DU JOUR f1.—
DINERS van f1.50
UITZENDING van DINERS
- en allerlei SCHOTELS. -

GOEDKOOPST ADRES TOT HET
COMPLEET INSTALLEEREN VAN WONINGEN.
P. B. VAN MOORSEL & Co.
KERLPLEIN 11-12 - TORENSTRAAT 5 - DEN HAAG.

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.
Dames Modeartikelen.
Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.
Balartikelen.

Het Weekblad voor den Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand,
:- verschijnt in 4 verschillende édities. -:
Welk vakblad heeft de meeste annonces en wordt derhalve het best gelezen?
Vraag proefnr. (maar vergeet niet uw bedrijf, opdat de voor U bestemde editie worde gezonden) en oordeel zelf.
Amstel 18, Amsterdam.

Gemeubileerd Huis
in DUINOORD (DEN HAAG) te huur. Zeer geschikt voor Indische familie met verlof.
Huurprijs *f* 720 per jaar.
Te bevragen: N. LOEB, Noordeinde 109, DEN HAAG.

Een nieuw boek van de bekende schrijfster
NANNIE VAN WEHL
Deze maand verschijnt:
De kleinkinderen van Mevrouw Beukema
Een boek voor jonge dames van 16—18 jaar.
:- Met teekeningen van C. J. ROVERS -:
Prijs f 2.50. In prachtband f 2.90

Nederland zoo aangenaam en vruchtbaar mogelijk te maken.

Secretaris E. van Assen, dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 9-12 uur te spreken ten Kantore Heulstraat 17. 2e verdieping.

Een Informatiebureau van de Afdeeling 's-Gravenhage.

Doel: Het geven van inlichtingen omtrent opvoeding, onderwijs, huisvesting, inrichting, enz.

Bureau Laan van Meerdervoort 195, van 10—12 en 2—4 uur.

Secretaris de heer G. C. A. de Witt, wonende Reinkenstraat 6, tot wien men zich ook kan wenden om hulp voor werkzoekenden.

Van de Ned. Afd. der Ned.-Ind. Mij. v. Nijverh. en Landb.:

OPENBARE VERGADERING op Vrijdag 27 Januari a.s., 's avonds acht uur te 's-Gravenhage, in het Zuid-Hollandsch Koffiehuis, Groenmarkt, zaal 4. Spreker J. E. JASPER. Onderwerp: **„De Inl. Weefkunst in Ned.-Indië"**, *toegelicht door lichtbeelden.* Er zal gelegenheid gegeven worden voor debat of het vragen van inlichtingen. Toegang vrij.

PASSAGIERSLIJST.

Passagierslijst van het s.s. „Tambora". Gezagvoerder W. Bagchus. Van Rotterdam naar Nederl.-Indië 14 Januari 1911.

Te Rotterdam hebben zich ingescheept:

M. H. Scheurer; N. Dirkzwager; Dr. J. J. van Lonkhuijzen met echtg. en 3 k; D. van den Berg met echtg. en k; C. Ouweland; J. D. Spaander; Mej. G. H. van Dorland; Mej. C. P. van Willigen; Mej. C. Sluijter; Mevrouw A. H. Fischer—Reijncke en k; J. Laupman met echtgenoote; M. Eernstman met echtg; Mevr. B. G. M. Jeelof—Storm; M. Th. Laupman; H. Dermout; A. W. L. Schieffelers; W. Draaisma; mejuffr. F. J. Kuiper; J. Wilbrink. G. Malinka met echtg. en 2 k; W. H. A. P. M. Boogaert; benevens een detachement suppletietroepen.

Naar Marseille: M. Goedhart.

Te Southampton zullen zich inschepen:

Mevr. K. Dosell en k.

Naar Tanger:

Mevr. L. Rusell. mej. M. K. Moor; Burgoyne m. echtg; mej. C. M. Arundetl.

Naar Gibraltar:

G. E. Hopwood; mej. M. Edkins; mevr. E. G. S. Gaunt en k.

Naar Marseille:

W. G. Rae; H. S. Ker Edie; mej. H. S. H. Rae; mej. Simons; mej. Smith.

Te Marseille zullen zich inschepen:

G. J. Broekhuijsen; E. W. Steijling met echtg. en k; W. de Vries Gzn. met echtg. en k; T. de Jonge; mej. A. H. van der Mandele; mevr. v. d. Zoo de Jong; K. Musch met echtg.; W. J. van Gorkom met echtg. en k; O. S. Knottnerus; L. M. Tijl Jr.; mevr. J. M. A. A. Hage; J. F. den Ouden; Mr. W. F. C. J. Baukema met echtg.; Mr. J. R. L. Jansen met echtg; F. Vrins met echtg; Zr. Marthe; mej. W. Franke; P. de Zeeuw met echtg.; H. A. Wiersma; J. B. Malherbe met echtg. en 3 k; G. J. Welsz met echtg; A. J. Willemstijn; W. C. Stenstra met echtg.; W. A. Alofsen; H. B. C. de Blij met echtg.; mej. A. Wittevronghel; E. E. Ecker; D. Bachrach.

Naar Port-Saïd:

A. Tjong; B. Nederlof.

ADVERTENTIËN.

1885 1910

Gedenk-Boek

TER GELEGENHEID VAN HET

25-JARIG JUBILEUM VAN DE NIEUWE GIDS

IS 1 OCTOBER 1910 VERSCHENEN EN BEVAT:

Een **Overzicht** van de geschiedenis van het tijdschrift, dus van de letterkundige beweging van '80.

Ruim **100 bijdragen** van Nederlandsche auteurs.

Ruim **84 portretten** met handteekening.

EEN WERK VAN ZELDZAME WAARDE!

Voor abonné's zonder prijsverh. als October-aflevering.

In den handel, ingenaaid voor *f* 2.90, geb. voor *f* 3.50.

UITGAVE VAN DE ELECTRISCHE DRUKKERIJ

„LUCTOR ET EMERGO"

AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, 's-GRAVENHAGE

R. PEUKERT

FIRMA F. HINTZE

KUNST- EN IVOORDRAAIER

SPUISTRAAT 60 DEN HAAG

SPECIALITEIT IN ZELF VERVAARDIGDE NATUUR BARNSTEENEN SIGAREN- EN SIGARETTENPIJPEN

RUIME KEUZE MEERSCHUIMEN EN HOUTEN PIJPEN

WANDELSTOKKEN.

REPAREEREN VAN PIJPEN, WANDELSTOKKEN, WAAIERS.

VACANT

Haagsche Philatelisten-Vereeniging

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant No. 110

De Vereeniging stelt zich ten doel:

1o. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;

2o. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.

In het bijzonder tracht zij dit te doen door:

a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;

b) het uitgeven van een tijdschrift;

c) het vormen van een bibliotheek;

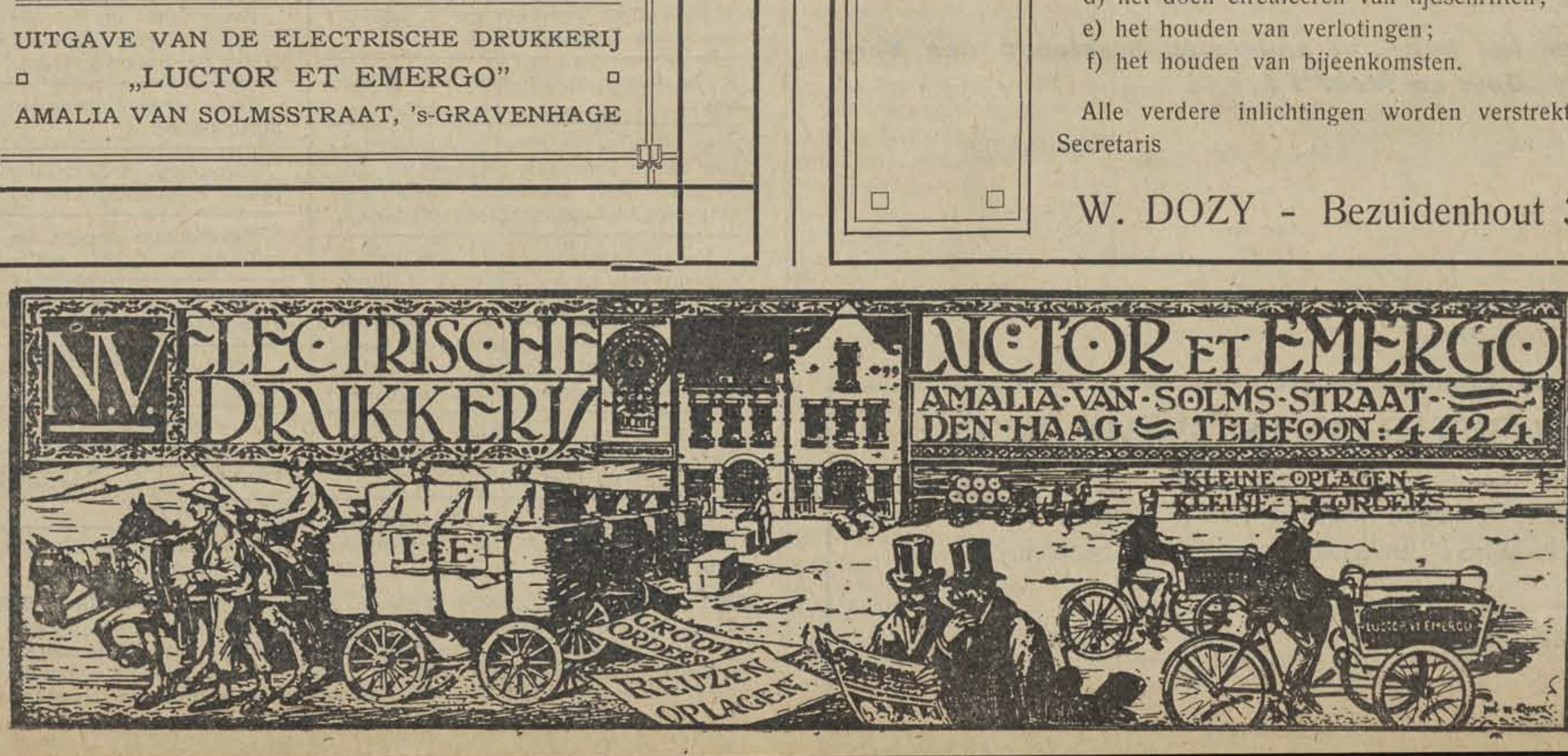
d) het doen circuleeren van tijdschriften;

e) het houden van verlotingen;

f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris

W. DOZY - Bezuidenhout 361-6.

Weekblad voor Indië.

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS, te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang" NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

VACANT

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West": f ....

NAAM: WOONPLAATS:

....

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST" en zijne contributie te bepalen op

....

Handteekening: *Woonplaats:*

....

*** Bij de Vereeniging *„Oost en West"*, **Heulstraat 17, Den Haag**, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,**
door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* **f 2.20 per 50 ex.**, plus 25 cent frankeerkosten.

b. Onze Oost II:
Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,
door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* **f 1.55 per 50 ex.**, plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. **Onze West:**
I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;
II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao,
Prijs per exemplaar f 0.25.

d. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar.

VACANT

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 195**, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT; **Reinkenstraat No. 16.**

Geg. Wachtm. O.-I. L., 34 jaar oud, voor geld-incasseer-werk, magazijnsknecht, portier, enz.

Twee Dames voor het maken van uitzetten.

Eene jonge dame voor vioollessen aan eerstbeginnenden.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche taal en conversatielessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene dame op leeftijd, nog flink voor waarnemen huishouden of gezelschap bij oud heer of dame.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.

Een Heer en eene Dame voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Een jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene dame om voor gezelschap mee op reis te gaan, spreekt de moderne talen; heeft veel gereisd.

Twee jonge Dames voor steun in de huishouding.

Twee geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Twee jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame en een Heer voor zanglessen.

Twee bekwame linnennaaisters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Een geg. korp.-schrijver voor adm. betrekking.

☞ Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 195** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.